

List Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Lovac

Broj 54

Tuzla, juni/lipanj 2012.

Cijena 1,00 KM

Početak lova na srndaće

TEME BROJA:

Rasim Omerović, novi predsjednik SLD TK

5. juni - Svjetski dan zaštite životne sredine

Operativni kalendar aktivnosti u lovištima TK za 2012/2013

LIST 2012

Trofejna vrijednost i ishrana srneće divljači

Zmiје u lovištima

Lovac

List Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Izlazi tromjesečno

Izdavač:
Predsjedništvo Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Za izdavača:
Faruk Huskanović,
predsjednik Predsjedništva SLD TK

Redakcija lista "Lovac":
Faruk Huskanović,
Hasib Imamović (Tuzla),
Serif Bečić (Banovići),
Samir Brkić (Živinice),
Ramo Memić (Sapna),
Irfan Muftić (Gračanica),
Samed Mehmedović (Srebrenik),
Esad Hanić (Gradačac),
Hajrudin Imširović (Teočak),
Hariz Salihović (Kladanj),
Džemal Jukan (Gračanica),
Mujo Softić (Lukavac),
Sulejman Hadžić (Doboj-Istok),
Rasim Omerović (Kalesija) i
Hazim Mujkić (Čelić).

Glavni i odgovorni urednik:
Rasim Omerović, dipl. ing. šumarstva

Urednik i lektor:
Prof. Mirzet Ibrišimović

Stručni saradnik:
Jasmin Bećirović, profesor

Fotoliti:
B Concept Sarajevo

Priprema i štampa:
"Mikroštampa" Tuzla

Za štampariju:
Šaban Cipurković

Adresa redakcije "Lovac"
Tuzla, Džindić mahala 13.
Tel./fax: 035/277-525
Web site: www.lovaacktk.com
E-mail: info@lovaacktk.com

Račun kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla
132-100-03092192-27

Na osnovu mišljenja Ministarstva
za obrazovanje, nauku, kulturu, sport
i informisanje Vlade TK broj
10/1-452-25-2/98 od 28. 08. 1998. god.,
list "Lovac" oslobođen je dijela
poreza na promet

5. juni - Svjetski dan zaštite životne sredine (1972. – 2012.)

ŽIVJETI U SKLADU S PRIRODOM (NATURA CONVENIENTER VIVERE)

Već 40 godina, svakog 5. juna, obilježava se najvažniji događaj u ekološkom kalendaru, u više od 100 zemalja širom svijeta - Svjetski dan zaštite životne sredine. Praznik je ustanovila Generalna skupština Ujedinjenih Nacija, povodom otvaranja Prve konferencije UN o životnoj sredini održane 5.-6. juna 1972. godine u Stokholmu. Na samitu u Stokholmu usvojena je Deklaracija Konferencije UN o životnoj sredini, koja sadrži 26 principa u kojima se proklamira racionalan razvoj i korišćenje prirodnih resursa, smanjivanje i sprečavanje zagađenja životne sredine i naglašava „da je čovjek istovremeno djelo i stvaralac sredine koja obezbjeđuje njegov fizički opstanak i pruža mu mogućnost za intelektualni, moralni, društveni i duhovni razvoj“. Dakle ove godine se navršava jubilarnih 40 godina obilježavanja Svjetskog dana zaštite životne sredine kao globalnog događaja kojeg brojnim aktivnostima slave nacije na svim kontinentima.

Svjetskim danom zaštite životne sredine, UN stimuliraju podizanje svijesti o značaju čovjekove okoline i podstiču političku angažovanost i aktivnosti na tom polju. Ciljevi obilježavanja Dana zaštite životne sredine su:

ne zajednice, mladi, gospodarstvo, industrija i mediji organiziraju akcije kojima ističu svoje opredjeljenje prema zaštiti i razvoju životne sredine. Svjetski dan zaštite prirode iznimno je bitno sredstvo kojim UN podiće globalnu svijest o čovjekovoj okolini te jačaju politiku zaštite prirode u cijelom svijetu. Za uspješnu realizaciju politike zaštite prirode nužno je omogućiti ljudima da postanu aktivni akteri zaštite i razvoja prirode, koji će afirmirati shvaćanje da zajednice u civilnom društvu igraju središnju ulogu u mijenjanju stava prema majci prirodi. Također, teži se dati ljudsko obličje problemima ugrožene prirode te se zauzeti za partnerstvo koje će osigurati svim narodima i ljudima sigurniju i bogatiju budućnost. Obilježavanjem ovog dana Ujedinjene Nacije žele podići svijest i poticati ljude i vlade za poduzimanje i omogućavanje različitih aktivnosti, kao i za usmjeravanje lokalne, nacionalne, regionalne i globalne pažnje na ekološke probleme uzrokovane tehnološkim napretkom, odnosno čovjekovim zabludama u iskorištavanju prirodnih bogatstava. Savremena tehnologija i proizvodnja donijeli su napredak i blagostanje, ali i velike nevolje ljudima: zagađenost zraka, uništavanje šuma, životinja, otrovne materije u hrani, brojne bolesti I kako se postaviti!!!? Možda primjeniti onu mudru molbu: „Bože, daj mi MIRONOĆU da podnosim stvari koje ne mogu promijeniti, daj mi HRABROST da promijenim stvari koje mogu promijeniti, daj mi MUDROST da razlikujem jedno od drugog.“

Zbog naročito razvijene ekološke svijesti i savjesne ljubavi prema prirodi i plemenitoj divljači, posebno je VAŽNA ULOGA LOVCA u aktivnostima zaštite životne sredine, očuvanja raznovrsnosti flore i faune. Učinimo da svaki dan bude posvećen zaštiti čovjekove okoline – majke prirode!

Jasmin Bećirović

1. Humani pristup pitanjima zaštite životne sredine
2. Omogućavanje ljudima da postanu aktivni učesnici održivog razvoja.
3. Promoviranje razumijevanja koje je neophodno za promjenu stavova o pitanjima zaštite životne sredine.
4. Unapređivanje partnerstava koja će obezbjeđiti da sve nacije uživaju u sigurnijoj i naprednijoj budućnosti.

Obilježavanjem jednog od najvažnijih događaja koji se tiču zaštite čovjekove okoline, skreće se pažnja na neke od načina kako ljudske aktivnosti ugrožavaju planetu, naglašava se hitna potreba za promjenom stajališta i ponašanja, a služi i za poticanje političkih i društvenih akcija. Vlade, pojedinci, lovačke organizacije, nevladine organizacije, lokalne zajednice, mladi, gospodarstvo, industrija i mediji organiziraju akcije kojima ističu svoje opredjeljenje prema zaštiti i razvoju životne sredine. Svjetski dan zaštite prirode iznimno je bitno sredstvo kojim UN podiće globalnu svijest o čovjekovoj okolini te jačaju politiku zaštite prirode u cijelom svijetu. Za uspješnu realizaciju politike zaštite prirode nužno je omogućiti ljudima da postanu aktivni akteri zaštite i razvoja prirode, koji će afirmirati shvaćanje da zajednice u civilnom društvu igraju središnju ulogu u mijenjanju stava prema majci prirodi. Također, teži se dati ljudsko obličje problemima ugrožene prirode te se zauzeti za partnerstvo koje će osigurati svim narodima i ljudima sigurniju i bogatiju budućnost. Obilježavanjem ovog dana Ujedinjene Nacije žele podići svijest i poticati ljude i vlade za poduzimanje i omogućavanje različitih aktivnosti, kao i za usmjeravanje lokalne, nacionalne, regionalne i globalne pažnje na ekološke probleme uzrokovane tehnološkim napretkom, odnosno čovjekovim zabludama u iskorištavanju prirodnih bogatstava. Savremena tehnologija i proizvodnja donijeli su napredak i blagostanje, ali i velike nevolje ljudima: zagađenost zraka, uništavanje šuma, životinja, otrovne materije u hrani, brojne bolesti I kako se postaviti!!!? Možda primjeniti onu mudru molbu: „Bože, daj mi MIRONOĆU da podnosim stvari koje ne mogu promijeniti, daj mi HRABROST da promijenim stvari koje mogu promijeniti, daj mi MUDROST da razlikujem jedno od drugog.“

Izborna Skupština SLD TK

U prostorijama Lovackog društva „Tuzla“, 4. maja 2012. godine, održana je redovna, godišnja i izborna Skupština SLD TK. Skupštini je prisustvovalo 37 delegata, predsjedavao je dipl. pravnik Faruk Huskanović, predsjednik SLD TK, a zapisnik je vodio Jasmin Bećirović sekretar SLD TK.

Dnevni red sjednice je imao šest tačaka. Jednoglasno su usvojeni izvještaji o radu Predsjedništva SLD TK, Savjeta za lovstvo, Savjeta za lovnu kinologiju, Komisije za streljaštvo - organa Saveza za 2011. godinu, kao i Plan rada za 2012. godinu. Razmatran je i usvojen Izvještaj o finansijskom poslovanju SLD TK za 2011. godinu. Istaknuto je da je Savez u izvještajnom periodu namjenski i pravilno poslovao. Razmatran je i usvojen Plan prihoda i rashoda za 2012. godinu.

Nakon duže diskusije o statusu LD „Fazani“ Gornji Rahić-Brčko, na prijedlog Predsjedništva SLD TK, donesena je Odluka da se, zbog neizmirlivanja obaveza, ovo Društvo isključi iz članstva SLD TK i da se zbog sudskih troškova dug likvidira, odnosno da se dug isknjiži na teret viška ostvarenih prihoda. Nakon što je Džemal Jukan, delegat Skupštine SLD TK i predsjednik Kandidate komisije, iznio prijedlog Predsjedništva SLD TK da novi predsjednik Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona bude Rasim Omerović iz Kalesije a njegov zamjenik Serif Bečić iz Banovića, ovaj prijedlog je jednoglasno usvojen.

U nastavku sjednice usvojena su imenovanja u radna tijela Sveza: Savjet za lovstvo, Savjet za lovnu kinologiju, Komisija za streljaštvo, Komisija za priznanja i odlikovanja i Nadzorni odbor. Nakon diskusije, odnosno Skupštini datih inicijativa, usvojen je Zaključak da se u narednom periodu od 90 dana izvrše izmjene i dopune Statuta SLD TK. Tako je izabrana i Statutarna Komisija: Faruk Huskanović, Samed Mehmedović i Mehmedalija Čamdžić.

Jasmin Bećirović
sekretar SLD TK

Rasim Omerović Novi predsjednik Saveza lovačkih društava TK

Rasim (Hašim) Omerović je rođen 22. januara 1955. godine u Kalesiji. Osnovnu školu je završio u Memićima, a Tehničku šumarsku u Sarajevu. Šumarski fakultet je završio u Skoplju gdje je 1976. godine položio lovački ispit dok je od 1980. godine član LD „Spreča“ Kalesija. Kao diplomirani inženjer šumarstva nemjerljiv je njegov stručan doprinos razvoju lovstva na svim poljima osobnog učešća u aktivnostima pošumljavanja, čuvanja eko sredine i biodiverziteta, zaštite, prehrane i oplemenjivanja divljači, izgradnje lovno-uzgojnih objekata, uređenja lovišta, afirmaciji lovnog turizma, osmišljavanja projekata u planiranju i realiziranju lovno-privredne osnove do stimuliranja mladih da stasaju u uzorne lovce i dobre kolege. Dobitnik je dvije plakete SLD TK, a zbog svojih zasluga je dobio povjerenje kolega da od 2009. godine bude predsjednik LD „Spreča“ Kalesija. Trenutno obavlja dužnost načelnika Općine Kalesija. Četvrtog maja ove godine, na izornoj Skupštini SLD TK, Rasim Omerović je izabran za novog predsjednika Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona.

SAVEZ LOVAČKIH DRUŠTAVA TUZLANSKOG KANTONA
OPERATIVNI KALENDAR AKTIVNOSTI U LOVIŠTIMA TK
ZA LOVNU 2012./2013. GODINU

I ČIŠĆENJE LOVIŠTA OD ŠTETOČINA

1. REDUKCIJA BROJNOG STANJA PASA I MAČAKA KOJI SE NEKONTROLISANO KREĆU PO LOVIŠTIMA (LUTALICE)

- juni.....	03, 10, 17, 24
- juli.....	01, 08, 15, 22, 29
- august.....	05, 12, 19, 26
- septembar.....	02, 09, 16, 23, 30

Redukciju brojnosti pasa i mačaka koji se nekontrolisano kreću po lovištima obavezno je obavljati i u sve lovne dane predviđene Operativnim kalendarom aktivnosti.

U slučaju nabavke i vještačkog unosa divljači u lovište, obaveza je da se prethodno izvrši uklanjanje svih pasa i mačaka koji se nekontrolisano kreću po lovištima i ostalih štetočina i izvan utvrđenih dana, uz odluku lovačkog društva koja se mora dostaviti Savezu lovačkih društava Tuzlanskog kantona.

Redukciju brojnog stanja pasa i mačaka koji se nekontrolisano kreću po lovištima, vršiti u skladu sa članom 13. Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja.

Lovočuvari su obavezni da vrše redukciju brojnosti pasa i mačaka koji se nekontrolisano kreću po lovištima svaki dan, na način kako je to propisano Zakonom.

2. ODSTRJEL LISICA I DIVLJIH MAČAKA

- oktobar.....	14, 21, 28
- novembar.....	04, 11, 18, 25
- decembar.....	02, 09, 16, 23, 30
- januar 2013.....	01, 02, 06, 13, 20, 27

Ove aktivnosti izvoditi isključivo nedjeljom. Poslije 5. januara je dozvoljen lov lisica i divljih mačaka, ali bez korištenja lovačkih pasa.

II LOV LOVOSTAJEM ZAŠTIĆENE DIVLJAČI

1. LOV SRNEĆE DIVLJAČI

Na osnovu prijedloga člana Saveza i Savjeta za lovstvo, preporučuje se odstrjel sanitarnog i uzgojnog karaktera:

- juni.....	09, 10, 23, 24
- juli.....	07, 08, 14, 15, 28, 29
- august.....	11, 12, 25, 26
- septembar.....	01, 02

Izuzetak: Lovacko društvo „Sokolina“ Kladanj, radi ranije zakazane smotre lovačkih pasa, umjesto 09. i 10. juna, srneću divljač će loviti 16. i 17. juna.

Napomena:

Izlaske na srnaće organizovati: 09. i 23. juna, 07., 14. i 28. jula i 11. i 25. avgusta i 01. septembra (subote u večernjem izlasku), a 10. i 24. juna, 08., 15. i 29. jula, 12. i 26. avgusta i 02. septembra (nedjelje u jutarnjem izlasku).

SRNE ŽENKE (uzgojni odstrjel):

Lovačka društva, radi postizanja optimalne trofejne vrijednosti i održavanja ispravnog genitpa divljači, imaju obavezu organizovati uzgojni odstrjel ženki i lanadi srneće divljači u periodu od 01. oktobra 2012. godine do 31. januara 2013. godine.

Ovaj lov organizovati isključivo po odluci člana Saveza, uz obavezu dostavljanja odluke SLD TK.

2. LOV DIVLJIH SVINJA

- oktobar.....	14, 21, 28
- novembar.....	04, 11, 18, 25
- decembar.....	01, 02, 08, 09, 15, 16, 22, 23, 29, 30
- januar 2013.....	01, 02, 06, 13, 20, 27

Vepra je dozvoljeno odstrjeliti u sve lovne dane tokom godine predviđene Operativnim kalendarom.

Poslije 5. januara je zabranjen lov sa psima bez obzira na vrstu i rasu.

Ovu aktivnost obavljati po grupama od po 10 lovaca, u koji broj ne ulaze pripravnici i gosti, s tim da je svaki član (pripravnik, redovni ili počasni član) bez obzira na status, dužan uplatiti ulaznu taksu. Ulazna taksa za gosta iznosi 10,00 KM.

Visinu ulazne takse za lovce goste koji dolaze iz lovačkih društava koja nisu članica SLD TK, određuju članice Saveza svojim odlukama, a visina ulazne takse ne može biti manja od 10,00 KM.

Lov divljih svinja vršiti u skladu s Operativnim kalendarom; u januaru 2013. godine dozvoljen je odstrjel samo vepra i nazimadi.

U slučaju odstrjela, grupa je dužna izvršiti uplatu na ime odstrjelne takse, bez obzira na zdravstveno stanje ulova.

Upozoravaju se lovačka društva da su obavezna izvršiti ljekarski pregled svake ulovljene divlje svinje, a pregled platiti od sredstava odstrjelne takse.

3. LOV ZEČEVA

- oktobar.....	14, 28
- novembar.....	04, 18, 25
- decembar.....	09, 23

4. LOV FAZANA

- oktobar.....	14, 28
- novembar.....	04, 11, 18, 25
- decembar.....	02, 09, 16, 23, 30

Lov fazanske divljači mogu planirati lovačka društva koja su u svoja lovišta unijela ovu vrstu divljači, i to u dane kako je navedeno u Operativnom kalendaru aktivnosti. Ovu vrstu divljači loviti isključivo sa psima pričarima.

5. LOV KUNA I VUKOVA

- oktobar.....	14, 21, 28
- novembar.....	04, 11, 18, 25
- decembar.....	01, 02, 08, 09, 15, 16, 22, 23, 29, 30
- januar 2013.....	01, 02, 06, 13, 20, 27

Vukove mužjake je dozvoljeno odstrjeliti u sve lovne dane predviđene Operativnim kalendarom.

6. LOV MEDVJEDA

Lov na medvjede se praktikuje samo ako se ukaže potreba za komercijalni lov u Zakonom određeno vrijeme od 01. 10. do 31. 12. 2012. i od 01. 03. do 15. 05. 2013. godine, po jedan primjerak, u LD „Sokolina“ Kladanj i LD „Zeleboj“ Banovići, uz obavezu da se odstrjel prijavi Savezu.

7. LOV TETRIJEBA

Redovni lov dva dana, i to 24. 04. i 08. 05. 2012. godine, a komercijalni lov ukoliko postoje uslovi od 24. 04. do 31. 05. 2012. i od 15. 03. do 31. 03. 2013. godine, u skladu s utvrđenim brojnim stanjem u lovištu, uz obavezu da se odstrjel prijavi Savezu.

8. LOV DIVOKOŽA

Samo komercijalni lov, dvije jedinke i jedna za lovačko društvo od 01. 08. do 31. 12. 2012. godine.

9. LOV DIVLJIH PATAKA, GUSAKA I CRNIH LISKI

Divlje patke loviti u periodu od 02. 09. 2012. do 24. 02. 2013. godine, samo nedjeljom. Guske i crne liske loviti u periodu od 02. 09. 2012. do 27. 01. 2013. godine, i to na jezerima Modrac, Sniježnica i drugim manjim vodenim površinama, u skladu sa Zakonom o lovstvu.

Lovačka društva koja nemaju jezera mogu loviti ovu vrstu divljači na rijekama i na drugim vodenim površinama, isključivo nedjeljom.

10. LOV PREPELICA I GOLUBOVA GRIVNJAŠA

Lov prepelica i golubova grivnjaša obavljati u periodu od 01. 08. do 26. 12. 2012. godine.

11. LOV ŠLJUKA

Ova vrstu divljači može se loviti u periodu od 05. 08. 2012. do 24. 02. 2013. godine.

III NAPOMENA

Lovačka društva su dužna da kod organizacije lova i određivanja visine odstrjelne takse koja je određena cjenovnikom, primjene član 62. Zakona o lovstvu i Cjenovnik odstrjela i korištenja divljači i drugih usluga u lovištu („Službene novine Federacije BiH“, broj 12/09.)

IV UPOZORENJE

1. Upozoravaju se lovačka društva da je u periodu od 31. 07. 2012. i od 05. 01. 2013. do 31. 07. 2013. godine, zabranjeno izvođenje lovnih pasa u lovišta, bez obzira na vrstu, rasu i eventualnu specijalnost.

2. Upozoravaju se sva lovačka društva da se prilikom obavljanja lova striktno pridržavaju zakonskih propisa u pogledu dozvoljenog naoružanja kojim se lovi, kao i obilježja koja nose učesnici lova, a sve u cilju poštivanja zakonskih propisa i izbjegavanja neželjenih posljedica.

3. Sva lovačka društva su obavezna da imaju minimalno jednog lovačkog psa KRVOSLJEDNIKA, radi praćenja krvnog traga.

4. Sva lovačka društva su obavezna da tokom lovne sezone vode sve propisane evidencije, a naročito evidencije iz kojih se može utvrditi brojnost divljači u lovištima.

5. Operativni kalendar aktivnosti u lovištima Tuzlanskog kantona za lovnju 2012./13. godinu je okviran, a sve članice Saveza su dužne uraditi svoj kalendar aktivnosti za lovnju 2012./13. godinu, a koji ne može izlaziti iz okvira Operativnog kalendara aktivnosti SLD TK.

6. Sva lovačka društva su obavezna da, kod organizacije lova i gazdovanja lovištima, primjenjuju Zakon o lovstvu i podzakonska akta, ukoliko nisu u suprotnosti sa istim, kao i druge zakonske propise koji definišu ili se tiču oblasti lovstva.

Deseti Lukavački inostrani sajam turizma, lova i ribolova - LIST 2012

U Lukavcu je od 10. do 12. maja 2012. godine održan jubilarni X Lukavački inostrani sajam turizma, lova i ribolova (LIST 2012), jedini specijalizirani sajam turizma u Federaciji Bosne i Hercegovine, u organizaciji „Nuhanović“ d.o.o., Vanjskotrgovinske komore BiH i Ministarstva turizma, trgovine i saobraćaja TK. U proteklih 10 godina sajam LIST je ugostio gotovo 1.000 izlagača koji su došli sa tri kontinenta iz više od 20 zemalja, počevši od Francuske na zapadu do daleke Indonezije. I ovogodišnja turistička ponuda je bila utemeljena na prirodnim ljepotama, lovnom i ekotno turizmu i bogatstvu tradicijskih i kulturoloških različitosti. Na oko 2.000 m2 zatvorenog i 1.000 m2 otvorenog sajamskog prostora u velikoj lukavačkoj sportskoj dvorani, preko 12.000 posjetilaca je imalo priliku vidjeti široku ponudu 125 izlagača iz BiH, Hrvatske, Srbije, Slovenije, Crne Gore, Turske, Albanije, Mađarske, Bugarske, Njemačke, Italije, Makedonije, Indije. Indonezija je počasni gost sajma. Lukavački sajam je objedinio cjelokupnu turističku ponudu TK i BiH i bio prilika za sticanje novih kontakata i razmjenu kvalitetnih ideja, kao i za globalni pristup turističkom tržištu i ciljanom marketingu prema domaćim turističkim destinacijama. Promoviranje i afirmiranje autentičnih i autohtonih bh potencijala odvijalo se kroz lovni, eko-etno, gastro, planinski, avanturistički,

vjerski i banjski turizam, dakle bogat kulturno-zabavni program kao sastavni dio turističke ponude i potražnje, opreme za lov i ribolov, ponude sportske i ugostiteljske opreme, oružja i municije uz svo bogatstvo mirisa i okusa tradicionalne bosanskohercegovačke kuhinje. Na sajmu su se predstavili hoteli, turističke agencije, restorani, udruženja zdrave hrane, Asocijacija organskih proizvođača, lovačka udruženja, samostalne zanatske radnje, proizvođači meda, mliječnih proizvoda te proizvođači rukotvorina. Prisutan je je bio i Savez lovačkih društava TK sa svojim potencijalima i eksponatima. U tri dana bogatih sajamskih manifestacija organizirane su razne edukacijske promocije, savjetovanja, okrugli stolovi, stručno-pokazna vinska radionica, regionalna konferencija organsko-ekoloških proizvođača, festival hrane i pića, takmičenje u gađanju glinenih golubova i sportskih ribolovaca, smotra lovačkih pasa, regata na jezeru Modrac, brdsko-biciklistička vožnja na Ozrenu, takmičenje turističko-ugostiteljskih škola, novinarska kotlićijada.

Savez lovačkih organizacija Tuzlanskog kantona je u okviru Sajma organizirao OKRUGLI STO na temu: **Ustanovljavanje lovišta i izrada lovnno-privrednih osnova za lovačka društva s područja Tuzlanskog kantona i njihovo usklađivanje sa šumsko-privrednim osnovama**. Predavači su bili Senad Selimbašić, Seid Čorbić i Faruk Huskanović. Prisutne na Okruglom stolu je pozdravio Mujo Softić, predsjednik LD „Svatovac“ Lukavac, a potom i Rasim Omerović, novi predsjednik SLD TK, koji se i stručno osvrnuo na aktuelnu temu. Predavači su koncizno i sveobuhvatno obradili temu

s posebnim akcentom na dodjelu koncesija gospodarenja lovištima (divljači) u skladu sa Zakonom o koncesijama FBiH, Pravilnikom o uslovima gospodarenja lovištima i Pravilnikom o načinu određivanja i obilježavanja granica lovišta u FBiH. Naglašeno je da se ima u vidu da se na gazdovanje ne daje prostor nego divljač kao državno vlasništvo i dobro od općeg interesa, i da se organizacija lovstva i lovišta, uzgoj, zaštita, lov i korštenje divljači precizira izradom lovnoprivredne osnove, a koju obavezno svako lovačko društvo izrađuje u roku od jedne godine nakon dobijanja koncesija (najmanje na 10, a najviše ma 30 godina) gospodarenja lovištima (divljači). Lovno-privredna osnova će morati biti usklađena s dugoročnim programom

razvoja poljoprivredne proizvodnje, šumsko-privrednom osnovom za površine na kojima se lovište nalazi, vodoprivrednom osnovom, prostornim planom i raticiranim međunarodnim ugovorima iz oblasti lova, zaštite prirode i prirodnih staništa divljači. Na kraju su doneseni zaključci:

- Uputiti inicijativu prema nadležnim zakonodavnim institucijama za izmjenu Zakona o udruženjima i fondacijama FBiH („Sl. novine FBiH“, broj 45/02.) u dijelu koji definiira postupak osnivanja i registriranja udruženja građana na način da se taj postupak ne odnosi na udruženja građana-lovačka društva, odnosno, da se registracija ovih udruženja uvjetuje s posjedovanjem ugovora o korištenju lovišta.

- Da se Ministarstvu poljoprivrede, šumarstava i vodoprivrede TK uputi zahtjev da kod izrade kriterija za davanje lovišta na gazdovanje, u skladu sa Zakonom o koncesijama, uvaži i favorizira: dosadašnje iskustvo u gazdovanju lovištem, izgrađena infrastruktura lovnno-uzgojnih i lovnno-tehničkih objekata u lovištu kao i broj članova budućih korisnika ovog javnog dobra a radi zadovoljenja širih općekorisnih, socioloških funkcija lovišta, što je utemeljeno na tipovima formiranih lovišta (privredno-sportska lovišta).

- Da se Skupštini TK uputi zahtjev za izmjenu i dopunu Odluke o osnivanju lovišta na području Tuzlanskog kantona („Sl. novine TK“, broj 1/12.) na način da se zone B i C u okviru Zaštićenog pejzaža Konjuh, a koje nisu definirane pomenutom Odlukom kao lovišta, definiiraju kao lovne površine i pripoje privredno-sportskim lovištima spram teritorijalnih pripadnosti općinama.

- Da se po dobijanju saglasnosti na godišnje planove gospodarenja lovištima za lovnju 2012./2013. po jedan primjerak plana dostavi svim policijskim upravama na području TK. U prilogu dostaviti i obavještenje da samo korisnici lovišta koji imaju pomenute saglasnosti mogu izdavati odobrenja za lov i lovne karte te da se osobe koje se zateknu u lovištima s naoružanjem, a ne posjeduju pomenutu dozvolu ili lovnju kartu, smatraju lovokradicama te je protiv njih potrebno preduzeti sankcije predviđene Zakonom.

Jasmin Bećirović
sekretar SLD TK

Prebrojavanje metodom primjernih ploha

Uz blagovremene organizacione pripreme, LD „Srndać“ Gračanica je obavilo proljetno prebrojavanje divljači metodom primjernih ploha. Prebrojavanje je obavljeno 4. marta ove godine, uz učešće 365 lovaca iz svih 18 lovačkih sekcija Društva. Nosioci aktivnosti su bili educirani lovovođe sekcija, a upustva za vođenje ove akcije je dao Džemal Jukan, predsjednik LD „Srndać“. Rukovodioci prebrojavanja i njihovi pomoćnici rasporedili su brojače i pogoniče okupljene ispred lovačke kuće Pijesak.

Rukovodilac prebrojavanja je bio Izet Šerbečić, glavni lovovođa Društva, a njegovi pomagači su bili lovovođe sekcija i Ramo Zekić, lovočuvar Društva. Pogoniči su bili mlađi lovci dok su bočni i čelni brojači bili stariji lovci. Među najaktivnijih brojačima su bili iskusni i primjerni lovac Ibrahim Subašić zv. Kliker i lovac pripravnik

Hazim Čajić. Metodom primjernih ploha je obavljeno prebrojavanje, prije svega, sitne divljači, ali je zabilježena prisutnost i drugih vrsta divljači koja se te nedjelje zatekla na plohi, a koja predstavlja sve tipove staništa u lovištu.

Prethodno su predsjednik i glavni lovovođa Društva izvršili izbor ploha koje su ucrtali na odgovarajuće karte lovišta, a zatim ih sa saradnicima vidno obilježili na terenu. Sve podatke s ovog prebrojavanja će sumirati i stručno obraditi inženjer šumarstva Esed Zahirović, predsjednik Komisije za lovstvo LD „Srndać“. Po završetku akcije organizovano je veselo druženje i zajednički ručak, uz obavezni vojnički pasulj kojeg je pripremio dugogodišnji lovac Hamdija Mujkić. Istog dana su zaslužnim lovcima dodijeljena priznanja i odlikovanja.

Treća redovna Skupština

Na trećoj redovnoj Skupštini LD „Srndać“ Gračanica, 29 delegata je donijelo Poslovnik o radu Skupštine, usvojili su izvještajna dokumenta za prethodnu lovnu sezonu, donijeli Plan rada i Godišnji plan gospodarenja lovištem za lovnu 2012./13., a izabrali su i delegate za Skupštinu SLD TK, u sastavu: Džemal Jukan, Mejfudin Hasančević, Suljo Kahvedžić i Hasan Ibrišević.

Mjere zaštite i prehrane divljači

LD „Srndać“ Gračanica svake godine unosi u lovište matično jato od 400 do 600 fazana, ali rezultati nisu zadovoljavajući jer se broj ove lovno-uzgojne divljači sporo povećava. Uzrok tome je vjerovatno loša linija podivljavanja u fazanerijama i veliki broj predatora, posebno pasa i mačaka litalica. U akcijama redukcije predatora, samo u lovnoj 2011./12. godini, članovi Društva su uspjeli očistiti lovište od 113 lisica, 25 kuna, 794 pasa i 83 mačaka litalica. I pored toga još nije uspostavljena prirodna ravnoteža za razmnožavanje i opstanak divljači u njenim staništima. Analiza stanja je pokazala da se najbolji rezultati u povećanju brojnog i zdravstvenog stanja divljači u slobodnoj prirodi postižu adekvatnom zaštitom i kvalitetnom prehranom. Šumski plodovi u prirodnim remizama (šikare, žbunje, guštare) nisu dovoljni za ishranu niti su remize dovoljne za zaštitu divljači, zbog čega je Društvo odlučilo da provodi mjere prehrane kroz podizanje remiza i zasijavanje polja žitaricama i zeljastim biljem. Prehrana podrazumijeva i aktivnosti na izgradnji solila, pojila, natkrivenih hranilišta u blizini remiza. Time će se istovremeno umanjiti i šteta koju divljač pričinjava na imanjima individualnih proizvođača. U lovnoj 2011./12. godini, lovačke sekcije su izgradile 29 hranilišta, 170 solila, 54 pojila, 2 prihvatilišta, 25 staza za divljač, 18 nastrešnica, 70 klupa, 9 čeka i 5 osmatračnica.

Lovočuvarska služba u funkciji zaštite divljači

U lovnoj 2011./12. godini, lovačke sekcije su organizovale 85 izlazaka lovočuvarskih patrola, 62 interne kontrole i 120 izlazaka lovočuvara volontera. U okviru provođenja mjera zaštite divljači Društvo je odlučilo da kadrovski i materijalno ojača lovočuvarsku službu. U svih 18 sekcija Predsjedništvo LD „Srndać“ je imenovalo lovovođe i lovočuvare volontere koji izvršavaju obaveze proistekle iz Zakona o lovstvu FBiH i koji su dobili odgovarajuće iskaznice lovovođe, odnosno lovočuvarske iskaznice. Lovovođe sekcija rade pod nadzorom i u saradnji

sa Šerbečić Izetom, glavnim lovovođom Društva, a lovočuvari sa Zekić Ramom, profesionalnim lovočuvarom. Ramo je šumarski tehničar s položenim lovočuvarskim ispitom i u stalnom je radnom odnosu u Društvu kao profesionalni lovočuvar. Jedan od najaktivnijih lovočuvara volontera je Ibrahim Subašić Kliker iz LS „Lukavica“ koji svo svoje slobodno vrijeme provodi u lovištu radi zaštite i peraćenja brojnog i zdravstvenog stanja divljači. Više puta je Kliker spasio i othranio ranjenog srndaća, srnu ili napuštenu lanad. Ibrahim Subašić je svakom pogledu cijijenjen, poštovan, uzoran i vrijedan član LD „Srndać“.

Ramo Zekić, profesionalni lovočuvar

Ibrahim Subašić, lovočuvar volonter

Izgrađena šesnaesta lovačka kuća

Uz pomoć Društva i brojnih donatora. Lovci LS „Trnovci“ otkupili su zemljište i za svega šest mjeseci izgradili prelijepu i funkcionalnu lovačku kuću. U toku su finalni radovi tako da se planira u potpunosti završiti i otvoriti u avgustu ili septembru ove godine. Ovo je šesnaesta lovačka kuća koju su izgradili vrijedni lovci LD „Srndać“ Gračanica, a u toku su aktivnosti na otkupu zemljišta od 10.000 m² i napuštene porodične kuće s pomoćnim objektima u Gornjoj Lohinji koju će LS „Lohinja-Pribava“ preurediti u lovački dom. Takođe i lovci LS „Gračanica II“ traže povoljnu lokaciju za izgradnju lovačke juće, tako da će svih 18 sekcija Društva imati po jednu lovačku kuću.

Tajib Omerović

Takmičenje u gađanju glinenih golubova

Krajem aprila ove godine, na prostoru Vis iznad Gračanice, održano je Drugo međusekcijsko takmičenje u gađanju glinenih golubova. Takmičila su se po tri najbolja strijelca i dva zamjenika iz svake od 16 lovačkih sekcija Društva. Prvo mjesto je osvojila ekipa LS „Gračanica“, druga je bila ekipa LS „Babići“, a na trećem mjestu su bili lovci iz LS „Vranovići“. U pojedinačnoj konkurenciji prvih pet

mjesta izgleda ovako: 1. Armin Jašarević (LS „Gračanica“), 2. Enes Bajić (LS „Pribava-Lohinja“), 3. Midhat Zekić (LS „Vranovići“), 4. Mirza Okanović (LS „Doborovci“) i 5. Sanel Čajić (LS „Gračanica“). Najbolja tri strijelca i dva zamjenika (četvrti i peti) će predstavljati LD „Srndač“ na kantonalnom i drugim takmičenjima u gađanju pokretnih meta. Nakon dodjele pehara i diploma, organizovan je zajednički ručak uz bogat muzički program.

Tajib Omerović

U posjeti bolesnom počasnom lovcu

U okviru realizacije planskih zadataka, Hasan Ibršević-dopredsjednik i Tajib Omerović-sekretar LD „Srndač“ Gračanica, posjetili su kolegu Muharema Đogića, bolesnog počasnog lovca. Muharem je lovac još od daleke 1966. godine i za sav taj lovački staž od 46 godina je bio primjeren, aktivan, druželjubiv i omiljen gost u svim ostalim lovačkim društvima, a posebno je bio i ostao uzor mladim lovcima u pogledu poštivanja lovačke etike, zaštite i prehrane divljači. Punih 16 godina je bio predsjednik Sekcije „Lukavica“ kada se istakao kao organizator i učesnik u mnogim lovačkim akcijama i općenito doprinosom razvoju lovstva i lovnog streljaštva. Osam godina je bio lovovođa i delegat u Skupštini LD „Srndač“. Za svoje zasluge je je dobio brojna lovačka priznanja i odlikovanja, a počasnim članom je postao 1998. godine. Sa sjetom i suzom u oku Muharem se sjeća nekadašnjeg lovovanja kada je bilo više divljači a manje nesavjesnih lovaca. Drugarstvo i uvažavanje je bilo svetinja. Tada, kada je imao veoma malo slobodnog vremena provodio ga je u lovu, sa dragim prijateljima. Hljeb je zarađivao u Hrvatskoj po čitave dane, subotom poslije posla je dolazio kući, nedjeljom lovio do dva popodne, a naveče se vraćao da bi sutradan stigao na posao. I nije mu bilo teško, i opet bi da može u mladost da se vrati.

Tajib Omerović

Odluke o priznanjima i odlikovanjima

U skladu s Pravilnikom o dodjeli priznanja i odlikovanja SLD TK, u svrhu zasluga i u cilju stimuliranja razvoja i afirmacije lovstva i drugih aktivnosti koje su od općeg interesa za lovstvo, na prijedlog člana Saveza i Komisije za priznanja i odlikovanja, Predsjedništvo SLD TK, na svojoj 72. sjednici, donijelo je Odluku da se u okviru lovačkih društava dodijele priznanja i odlikovanja:

LD „SOKOLINA“ KLADANJ

Srebrena značka: Fuljanin (Fehim) Hamdija.

Počasni član: Imamović (Safet) Hajrudin, Mujčinović (Mustafa) Safet i Grbić (Emin) Zijad.

LD „ZELEMBOJ“ BANOVICI

Bronzana značka: Softić Hasan, Zejnilović Isajet, Mujezinović Raif, Kasumović Fikret, Zorić Ibrahim, Rahmanović Hakija, Selanović Mustafa, Rahmanović Mevludin, Salanović Hasan, Cilović Idajet, Bajrić Damir, Saletović Jusuf, Saletović Samir, Zejnilović Mirudin, Brigić Fuad, Kahrimanović Nedim, Hadžić Mevludin, Mazić Esad, Karić Huso, Gliganović Ismet, Keser Dragan, Musić Dervo, Aličković Muhamed i Idrizović Derviš.

Srebrena značka: Rahmanović Suad, Hasić Rasim, Hasanović Šahim, Ikanović Sifet, Bojić Mustafa, Handalić Mehmed, Šahbazović

Mujović Mujo, Rahmanović Džafer, Mijatović Zoran, Mulavdić Admir, Beganović Nijaz, Husić Rasim, Gutić Hazim, Hasić Sead, Mulavdić Esad, Jahić Nurija, Hemić Smiz, Rizvić Emir, Bečić Esad i Imamović Alija.

Zlatna značka: Idrizović Mirzet, Mujkić Refik, Ikanović Kasim, Ikanović Mevludin, Nurković Ramiz, Bijelić Redžo, Karavdić Ramiz, Modrić Enes, Bojić Zahid, Saletović Husejin, Aličković Mirsad, Avdić Halid, Modrić Safet, Gutić Omer, Zoranović Bego, Kudumović Džafer, Brigić Kasim i Mujezinović Rasim.

Počasni član: Bečić Šerif, Kovačević Zdravko, Mujkić Safet, Gutić Muhamed, Lević Safer, Durgutović Muharem, Hasić Mehmed, Hasić Suljo, Rizvić Enver, Dostović Nezir, Beganović Sead (posthumno) i Nurković Suljo (posthumno).

Lovačka plaketa: Birparić Bego-načelnik Općine, Čerčić Munever-direktor Rudnika, LS „Banovići Selo“-LD „Zelemboj“ Banovići, D.o.o. „Zimex“ Šerići, D.o.o. „Zembas“ Banovići, D.o.o. „Renix“ Banovići i Mehmedović Samed-predsjednik LD „Majevica“ Srebrenik.

Jasmin Bećirović
Sekretar SLD TK

U akciji prehrane sve sekcije

Predsjednik i lovovođa LD „Zelemboj“, odmah nakon obilnih sniježnih padavina, a u skladu s Odlukom o proglašenju stanja prirodne nesreće Vlade FBiH i Preporuke Savjeta za lovstvo SLD TK o mjerama za sprečavanje trajnih posljedica po fond i zdravstveno stanje divljači, naredili su i organizirali pojačane patrole za zaštitu divljači kao i obavezu svih lovaca da u lovišta iznesu što više hrane. Divljač, naročito srneća u lovištu Zlaća, bila je ugrožena niskim temperaturama i smetovima snijega i do 2 m visine. Mada se svake godine organiziraju ovakve akcije ovo je bila vanredna situacija tako da su se akciji odazvali sve svi lovci iz svih sekcija.

Ocijenjeni lovački trofeji

Komisija za ocjenu lovačkih trofeja LD „Zelemboj“: Enes Modrić, predsjednik, Šerif Bečić i Mevludin Rahmanović, obavila je kompletno ocjenjivanje trofeja lovaca Društva. U preko 20 trofeja vepa i srndača bilo je i zlatnih i srebrenih i bronzanih odličja. Zlato je dobio trofej vepa u vlasništvu Mevludina Rahmanovića. Rogovi srndača su uglavnom ocijenjeni bronzom, a tri trofeja srndača i jedan trofej vepa nisu ocijenjeni zbog vidljivih nedostataka.

Akcije prehrane i u najtežim uvjetima

Tokom stanja prirodne nesreće Lovačka sekcija „Dokanj“-LD „Tuzla“, organizirala je akcije zimske prehrane divljači i uništavanja štetočina. Uprkos visokim sniježnim nanosima i niskim temperaturama, lovci su uspjeli iznijeti hranu na širi rejon lovišta. U akciji su učestvovali: Matija, Škule, Joveks, Joko, Toša, Benko, Caja, Željko, Zlatko, Garaš, Goran, Jokan, Mrča, Anto, Crnko, Igor, Jurga, Zlaja Planinka i Fric.

Goran Matanović

Održana izborna Skupština

Na godišnjoj, izbornoj Skupštini LD „Zelemboj“ usvojeni su izvještaji o radu, realizaciji Godišnjeg plana, Finansijski izvještaj, Izvještaj Nadzornog odbora. Usvojen je Katastar lovišta i Plan gazdovanja za 2012./13. lovnju godinu s težištem aktivnosti na zaštiti i unapređenju lovnog fonda svih vrsta divljači, većem unošenju hrane u lovište, povećanju brojnog stanja divljači i većoj

kontroli lovišta u cilju sprečavanja nelegalnog lova. Nakon glasanja delegati su ponovo dali povjerenje dosadašnjem rukovodstvu Društva i izabrali: Šerif Bečić-predsjednik, Muhamed Gutić-dopredsjednik, Mujo Mehikić-sekretar, Mirzet Idrizović-glavni lovovođa, Enes Modrić-rukovodilac Stručne službe za lovstvo i Niaz Beganović-kinolog.

Bolesne lisice u lovištu

U lovištu LD „Zelemboj“ još od 1992. godine često se vide bolesne, ošugane lisice koje se kreću po naseljima. Iznemogle lisice ne bježe ni od ljudi ni od stoke, a hoće i napasti pa ih treba tretirati kao opasne prenosnike bjesnila. Jednu takvu bolesnu lisicu uočio je lovac Adil Lačić dok je obilazio lovište. Lisica nije bježala a odstrijelili su je i propisno posuli krečom članovi lovačke patrole. Bolest i smrtnost lisica je uzrokovala njihovo smanjeno brojno stanje, a time je i povećan broj nekih drugih štetočina kojima su se lisice hranile.

Mujo Mehikić

Prehrana divljači u stanju prirodne nesreće

U periodu proglašenja stanja prirodne nesreće zbog velikih padavina snijega i niskih temperatura, a u cilju spasavanja i prehranjivanja divljači, na prostoru lovišta Gradina kojim gazduje LD „Majeвица“ Srebrenik, članovi ovog Društva su na mjestima gdje su ranije izgrađena hranilišta iznijeli veću količinu sijena i kukuruza. Takođe, izvršeno je i pročišćavanje prilaznih staza do hranilišta kako bi divljač u tako ekstremnim uslovima mogla nesmetano do njih prići. Članovi lovačkih patrola i cjelokupna lovočuvarska služba je pojačala kontrolu u lovištu i preduzela i druge mjere na zaštiti divljači u uslovima kada je u kritičnom periodu sniježni pokrivač na Majevisi dostizao visinu i do 100 cm. Svi članovi Društva su pokazali spremnost i odvažnost da se probiju kroz sniježne nanose i hranilišta opskrbe hranom za divljač, ali su se posebno aktivnim pokazali lovci Revira VI sekcije „Sladna“ i „Rapatnica“ (na fotografijama na lokalitetu Okresanica) koji su donirali veće količine zrnaste i kabaste hrane za prehranu divljači.

Unos matičnog jata fazana

U okviru realizacije Godišnjeg plana gazdovanja LD „Majeвица“ Srebrenik za lovnu 2011./2012., kao i realizacije Projekta Unošenje fazanske divljači u lovište, kojeg je podržalo resorno Ministarstvo TK, sredinom marta ove godine izvršena je nabavka i puštanje u lovište matičnog jata fazana od 465 jedinki. Na ovaj način je znatno obogaćeno lovište ovom vrstom divljači. U sklopu aktivnosti koje su prethodile puštanju fazana, izvršeno je plansko redukovanje brojnog stanja pasa lualica i mačaka skitnica kako bi se lovište što bolje pripremlilo i kako bi se omogućila bolja adaptacija i opstanak fazanske divljači. Na fotografiji su članovi LS „Rapatnica“ (Sendić Bego, Škahić Mustafa i Moranjić Kaif) prilikom dovoza i puštanja fazana na terene na kojima svoje aktivnosti oko gazdovanja i zaštite lovišta provode lovci ove Sekcije. Ova akcija predstavlja samo početni korak, a želja je članova Društva da se, uz pomoć općinskih i kantonalnih struktura, izvrši repopulacija ugroženih vrsta divljači po kojima je lovište kojim gazduje LD „Majeвица“ bilo oduvijek poznato.

Ocjenjivanje lovačkih trofeja

Početkom aprila ove godine u prostorijama LD „Majeвица“ je izvršeno ocjenjivanje lovačkih trofeja ostvarenih tokom lovne 2011./2012. godine, a koje su izvršili članovi Komisije: Bajrektarević Nešed, Fazlić Nedžad i Mujedinović Muris, inače članovi Društva koji su stekli certifikate za ocjenjivače trofeja na seminaru održanom pod pokroviteljstvom SLD TK. Ocjenjivanje je izvršeno u skladu s međunarodnim standardima, a vrijedno je napomenuti da je trofej srndaća u vlasništvu Huremović Šaćira iz LS „Tinja“, po trofejnom listu br:145-14/10, ocijenjen sa 112 CIC poena u bronzanoj medalji.

Održano tradicionalno lovačko veče

Na kraju svake lovne godine, LD „Majeвица“ tradicionalno održava lovačko veče pa je tako bilo i ove 2011./2012. Posljednjeg dana marta ove godine, u prekrasnom ambijentu motela „Evropa“ u Srebreniku, organizirano je druženje lovaca uz prigodan kulturno zabavni program. Goste je pozdravio i zaželio im dobrodošlicu Samed Mehmedović, predsjednik LD „Majeвица“, a ovo lovačko druženje su svojim prisustvom uveličali: Imšir Škahić - ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u Vladi TK, Faruk Huskanović - predsjednik SLD TK, Senad Selimbašić - član Savjeta za lovstvo u SLD TK, Mersudin Tokanović - predsjednik LD „Svatovac“ Lukavac, Hariz Salihović - predsjednik LD „Sokolina“ Kladanj, Šerif Bečić - predsjednik lovačkog društva „Zelemboj“ Banovići, predstavnici donatora i mnogobrojni ljubitelji lova i ovakvih druženja. U sklopu lovačke večeri organiziran je i lovački kviz iz oblasti poznavanja lovačkih propisa u kome su učestvovali predstavnici svih revira pri čemu je pokazan zavidan nivo znanja. Zabavom, vrijednom tombolom, igrom i pjesmom sve do ranih jutarnjih sati, domaći lovci, gosti i prijatelji obilježili su uspješan završetak lovne godine.

Održana redovna, godišnja Skupština

Posljednjeg dana marta ove godine LD „Majeвица“ Srebrenik je održalo redovnu, godišnju, izvještajnu Skupštinu. Uz iscrpan dnevni red i konstruktivnu diskusiju delegata ovog najvišeg organa Društva, zaključeno je da je u protekloj lovnoj godini LD „Majeвица“ ostvarilo značajne rezultate na polju uzgoja i zaštite divljači, kao i uštede, a što je odraz domaćinskog odnosa Predsjedništva i drugih operativnih tijela. U toku 2011. godine u članstvo je primljeno 15 pripravnika i omogućen prelazak iz drugih udruženja za 3 kandidata, što je pokazatelj povećanja interesovanja za članstvo u Društvu. U junu i septembru 2011. godine, uneseno je u lovište 600 jedinki fazanske divljači (300 fazana - matično jato i 300 odraslih fazana), te je realiziran i projekt unošenja fazanske divljači - matičnog jata od 465 jedinki. Takođe, značajni rezultati su ostvareni na polju saradnje sa nadležnim policijskim stanicama u cilju suzbijanja krivolova, pri čemu su protiv određenih počinitelaca dostavljene i krivične prijave.

Tehnička služba LD „Majeвица“

Lovište obogaćeno jelenom lopatarom

Dvadesetak članova LD „Spreča“ su, sredinom maja, u lovište u rejonu Vranovca (obronci Majevice), pustili pet grla jelena lopatara (tri ženke i dva mužjaka) koji su nabavljeni u Vitezu. Još jedna košuta će biti naknadno dovezena i puštena. Jeleni su su nabavljeni sufinansiranjem Ministarstva poljoprivrede, šumarstava i vodoprivrede TK, u iznosu od 10 hiljada KM. Akcijom je rukovodio Enver Kurtić, glavni lovovođa. Prije puštanja jelena prethodila je temeljita priprema lovišta: čišćenje terena od štetočina, postavljanje hraništa, solila i pojila. U ovoj sveobuhvatnoj pripremi koja treba da omogući što bolje uslove za opstanak jelena lopatara, organizovan je i svakodnevni obilazak terena u svrhu čuvanja, nadgledanja i sprečavanja eventualnog krivolova i proganjanja ove atraktivne divljači od strane pasa lualica.

Veliki doprinos lovočuvara

Lovačko društvo „Spreča“ ima uposlena dva profesionalna lovočuvara. Pored položenog lovočuvarskog ispita, Nedžad Imšić i Ramo Husić imaju i položen ispit za ocjenjivače lovačkih trofeja. Obojica su dugogodišnji članovi Društva, a njihov angažman je poboljšao stanje na terenu u smislu smanjenja kršenja discipline od strane lovaca, manjeg broja pasa, mačaka lualica i štetočina, bolje zaštite divljači, većeg broja solila, izvorišta i drugih lovno-uzgojnih objekata koje su lovočuvari izgradili. Isto tako, lovočuvari su dali veliki doprinos i prilikom uočavanja i gašenja čestih požara u proljeće, kada su doprinjeli i u sprečavanju migracije divljači. Na fotografiji Ramo (lijevo) i Nedžad (desno) primaju zadatke od glavnog lovovođe Envera Kurtića.

Nabavljeni fazanski pilići

Kao i prethodnih, tako je i ove godine LD „Spreča“ ugovorilo nabavku 700 fazanskih pilića u starosti od sedam nedjelja. Fazani su nabavljeni od fazanerie „Posavina“ iz Odžaka, koji će u julu biti preuzeti i smješteni i izgrađeno prihvatilište za fazansku divljač. Nakon sedam-osam sedmica fazani će biti pušteni u lovište Društva.

Abmet Beširović
sekretar LD „Spreča“ Kalesija

Izborna Skupština u LD „Teočak“

Lovačko društvo „Teočak“ je održalo Skupštinu na kojoj je izabrano novo rukovodstvo za period 2012.-2016. Za predsjednika LD „Teočak“ je izabran je Imširović Hajrudin, a za zamjenika Husić Mersudin. Članove Skupštine čine lovci iz šest lovačkih sekcija po broju zastupljenosti, dakle ukupno 14 lovaca: Mujčinović Mensur, Hodžić Džemail, Husić Huso i Čosić Muhamed (LS „Sniježnica“), Brkić Kasim, Omerović Kasim i Hisić Ramiz (LS „Stari Teočak“), Đedović Adil i Jahić Muhamed (LS „Centar“), Nakičević Ibrahim i Bečić Nermin (LS „Jasikovac“), Bešić Esed i Mujić Hajrudin (LS „Bilalići“) i Softić Nedžad (LS „Husejnovići“). Članove Predsjedništva će sačinjavati predsjednici sekcija: Imširović Hajrudin (LS „Husejnovići“), Bešić Ejub (LS „Bilalići“), Bečić Ibrahim (LS „Jasikovac“), Čeliković Abid (LS „Centar“), Mujčinović Admir (LS „Stari Teočak“) i Husić Mersudin (LS „Sniježnica“). Za glavnog lovovođu je izabran Alić Ado, a za sekretara Mujčinović Enes. Za predsjednika Disciplinskog suda je izabran Murtić Ahmet, a za zamjenika Čosić Husejin. Za disciplinskog tužioca je izabran Murtić Nermin, a za zamjenika Bilalić Admir. Za predsjednika Nadzornog odbora je izabran Mehić Dževad, a za zamjenika Murtić Sadija. Na fotografiji su članovi Predsjedništva, predsjednik (sjedi u sredini) i sekretar.

Enes Mujčinović
sekretar LD „Teočak“

Uspjesi vrijedni pažnje

Lovci LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić u posljednjih desetak godina postižu zapažene rezultate u gotovo svim sferama lovstva. Blagovremeno su sačinjena i dopunjena normativna akta usklađena sa Zakonom o lovstvu, čija je primjena postala neupitna obaveza za svakog člana. Odnjegovana je i sačuvana veoma dobra atmosfera u smislu međusobnog povjerenja, a skoro iščezla praksa da se privileguju pojedini lovci. Krivolov se smanjuje, mada i dalje ima neodgovornih pojedinaca i grupica iz Društva i okolnih društava koje pokušavaju da „love u mutnom“, ali često bivaju otkriveni i sankcionisani. Uz novčanu pomoć Ministarstva poljoprivrede, šumarstava i vodoprivrede TK i Uprave za šumarstvo TK, svojevrmeno je izgrađeno prihvatilište za fazansku divljač, a vlastitim sredstvima i radom su izgrađena brojna solila, hraništa za srneću i crnu divljač, visoke čeke, što je doprinjelo još većoj brojnosti srne, divlje svinje i fzana u lovištu LD „Vjetrenik-Šibošnica“. Na ovako pozitivno stanje u lovištu, pored ljudskog faktora, utiče i raznovrsna hrana, izvorišta vode i klimatske prilike staništa. Sve ove usklađene aktivnosti lovaca i povoljni uslovi staništa obezbijedili su nesmetanu reprodukciju postojećih i unošenje novih vrsta divljači. U tom smislu je četrdesetak članova Društva, krajem aprila, izvelo akciju puštanja u lovište pet grla jelena lopatara (tri gravidne ženke i dva mužjaka), u starosnoj dobi dvije i tri godine. Naknadno će biti puštena još jedna košuta. Prije puštanja jelena prethodila je temeljita priprema lovišta, odnosno akcije čišćenje terena od pasa lualica i predatora, sve u cilju da ova atraktivna divljač opstane, odnosno opstane i privikne se. Jeleni su su nabavljeni finansiranjem Ministarstva poljoprivrede, šumarstava i vodoprivrede TK, u srednji sa Upravom za šumarstvo TK, u iznosu od 10.000 KM.

Hazim Mujkić

Begova voda pokazala svoje bogatstvo

Ipak je bilo nedavno pa treba pomenuti jedan uspješan lov LS „Humci“ - LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić. Rukovodstvo ove Sekcije je sredinom januara organizovalo tradicionalan lov na divlju svinju kojem su se odazvali: Faruk Mehanović, Nedžad Gačević i Amel Mešić iz Čelića, Sead Husejnović, Jusuf Livadić Juka iz Brnjika, Hamid Cvolić, Mevludin Biserović Pekmez iz Palanke kod Brčkog i još neki lovci. Goste su domaćini dočekali u lovačkoj kući na Begovoj vodi gdje su i prespavali. U ranu zoru lov na vepa je počeo u lovištima Bjeljevina i Zmajevac, na lokalitetu poznatom po većoj brojnosti crne divljači. Neposredno pred polazak lovce je pozdravio Salih Mujkić, predsjednik LS „Humci“, zaželio im uspješan lov i upozorio na oprez radi vlastite sigurnosti. Dobro raspoložene lovce za hajku predvodio je Muhamed Bošnjaković Fukar, kome su se, izrazivši želju, pridružili Faruk Mehanović, Miralem Bošnjaković i Amel Mešić. Ostale lovce je rasporedio Hazim Mujkić. Tokom pogona u rejonu Bjeljevina hajkači nisu uočili divlje svinje pa su krenuli u rejon Zmajevac, u blizini sela Miladići. Tu su imali više sreće jer su Faruk i Muhamed u šipražju pronašli vepa kojeg su opkolili sa ostalim hajkačima. Kada je vepar ustao i počeo bježati zagrmjele su „prangije“ i vepar je pao. I ovoga puta lovačka sreća i vještina je bila na strani Muhameda Bošnjakovića. Odstrijelio je vepa teškog oko 150 kg i tako došao do još jednog vrijednog lovačkog trofeja. Ne zna se ko će narednog januara imati najviše sreće, ali se zna da će ona nekoga poslužiti ponovo na Begovoj vodi.

Hazim Mujkić

LOVAČKI VICEVI

- Krivolovca na sudu pitaju:
- Jesi li u krivolovu imao i pomagača?
- Kakvog pomagača, teško je danas naći poštena čovjeka!

- Skupina lovaca iz Hercegovine stigla u bosansko lovište.
- Pozdravljam vas Kikije – pozdravi ih lovac Bosanac.

- Kakve Kikiji, mi smo Hercegovci – ispravi ga jedan lovac Hercegovac.

- Ja svakog Hercegovca zovem Kiki, jer bilo kuda, Kiki svuda – objasni Bosanac.

Skupina lovaca priča lovačke priče, a jedan od lovaca reče:

- Idem sutra kod liječnika za oko i uho.

- Ne postoji liječnik za oko i uho, nego za uho, grlo i nos – pouči ga kolega lovac.

- Meni ipak treba liječnik za oko i uho jer ne vidim ono što čujem – objasni lovac.

Pita lovac kolegu:

- Šta bi ti napravio da slomiš nogu na dva mjesta u lovištu?

- Ne bi išo' na ta mjesta!

U mesnici koja prodaje i meso divljači jedna gospođa želi kupiti srnetinu i reče mesaru:

- Skupa ti ova srnetina.

- Nije srnetina skupa, moja gospođo, nego si se ti slabo udala!

- Kako zečicu pretvoriti u zmaja?

- Oženiš je!

- Čujem da si sretno oženjen – reče stariji lovac mlađem kolegi.

- Ne, ja sam oženjen, a ona je sretna – objasni mlađi lovac.

- Pitaju starog lovca kako mu je bilo u braku.

- Živjeli smo dugo i sretno. Sretno pola godine, a dugo pedeset godina – ispali stari lovac.

Značenje uzgojnog odstrjela u kvaliteti srneće divljači

Težnja svakog uzgajivača visoke divljači jest postizanje što jačih, težih i ljepših trofeja. Put za postizanje toga cilja iziskuje mnogo truda, a ključ uspjeha je dobro stanište i kvalitetna selekcija. Kod srneće divljači, visoka kvaliteta se postiže se najprije poboljšavanjem životnih prilika u njezinim staništima. Dobra i dostupna prirodna hrana od velikog je značenja za srneću divljač, zbog njezina relativno kratkog životnog vijeka. Razvoj kostiju vrlo je kratak i buran, a samo u prvoj godini života srneća divljač izgradi oko 80 posto ukupne težine kostiju, a što se u toj godini izgubi, ne može se više nadoknaditi.

Osiguranje prirodne hrane

Utrošak glavnih hranjivih sastojaka u ishrani srneće divljači veoma je različit, ne samo prema godišnjem dobu već i prema starosti, spolu i fiziološkom stanju jedinki. Utrošak hranjivih sastojaka kod srna i srndaća najveći u jesen, kad spremaju pričuve masti radi lakšeg prezimljavanja. Najviše hrane srni treba za vrijeme nošenja, lanjenja i laktacije, a srndaću u vrijeme izgradnje rogova. U doba rasta rogova, kod srndaća je izražen utrošak mineralnih materija, od kojih su najzastupljeniji kalcij i fosfor. Za rast rogova prosječne snage i težine oko 250 g potrebno je dnevno 2,5 g soli i kalcija i isto toliko fosfora. Ovu količinu potrebnih hranjivih tvari srndać, s obzirom na pogodnosti prisutne u našim lovištima, lako osigura. Kad se, međutim, ima u vidu da je za rast veoma jakih rogova, težine oko 500 g, nužna dvostruko veća količina navedenih hranjivih tvari, onda ovo pitanje zahtijeva dodatno angažiranje

lovaca koji trebaju, ovisno o broju srneće divljači, postaviti dovoljan broj solišta i redovito ih održavati. Srne, gdje im je to moguće, velik dio potreba za hranom u vrijeme vegetacije namiruju na livadama, odnosno otvorenim prostorima rubova šuma, naročito ondje gdje ima zaklon i dosta mira. Stanište je bolje ako uz šumu i u šumi ima dosta zeljastog bilja te dovoljno pašnih površina. Na te prostore izlaze ne samo zorom i u sumrak nego i tokom dana. Takve površine treba redovno kositi i obrađivati. Uređenih pašnih površina trebalo bi biti barem 0,03 posto ha po grlu i morale bi biti podjednako raspoređene u lovištu. Zimi srne najveći dio svojih potreba namiruju brstom, jednu pupove drveća i grmlja, ali i sjemenjem (žir, bukvica). Prijeko je potrebno da se grmolike vrste, posebno ljeska, dren, svib i zova, sijeku radi tjeranja mladica, koji postaju srnama dostupni a i kvalitetni su. Da bi se postigli bolji uzgojni rezultati, treba u lovištu srnama osigurati dodatnu hranu i tokom vegetacije.

Za prihranu je dobro imati krmne njive, po mogućnosti na više mjesta u lovištu te ih ograditi. Na njivama treba sijati zob, djetelinu lucerku i saditi repu, stočni kelj i druge kulture. Hranu koju srne rado jedu zimi treba spremati tokom vegetacije u posebna spremišta. Dobro je pripremiti i zrnastu hranu – žir, bukvicu, kukuruz i zob. Repa, čičoka i, eventualno, voće mogu se stavljati u hranilišta, ali samo onoliko koliko će se odmah pojesti, jer smrznuta hrana nije dobra. Kvalitetnom prihranom osiguravamo kontinuirani razvoj kostiju kod lanadi, te tako stvaramo preduvjet za postizanje tjelesnoga i trofejnog razvoja srneće populacije.

Negativni uticaji sredine

Srneća divljač znatno je osjetljivija na negativne uticaje sredine nego ostale vrste divljači kod nas. Od negativnih uticaja najznačajnije su vremenske prilike, a naročito jaki mrazovi i dubok snijeg. Zdrava, za zimu pripremljena srneća divljač, zaštićena gustom zimskom dlakom, ne stradava od izravnog uticaja snijega i mraza, pogotovo u brdsko-planinskim lovištima. Problemi uglavnom nastaju zbog intenzivnih snježnih padavina kad im je onemogućeno kretanje, pogotovo u lovištima gdje je izraženija populacija predatora, a posebno vuka. U početku zimskog razdoblja srne dobro podnose oštru zimu jer u rastresitom snijegu veoma lako pronalaze hranu. Situacija je posve drukčija ako se snježni pokrivač smrzne, što onemogućuje normalnu ishranu i kretanje. U takvim okolnostima pokorica na snijegu ranjava srneće noge do kostiju, pogotovo kad je u bijegu, a u vrlo visokom snijegu nerijetko dolazi do oštećenja donjih dijelova tijela. Negativnom uticaju oštrog zima podliježu najprije lanad, pogotovo ako su zaostala u razvoju, a onda prestarjela grla. Izraženiji vjetrovi u zimskim uvjetima posebno doprinose obolijevanju srneće divljači, naročito u nizinskim lovištima gdje se nije u mogućnosti skloniti u zavjetrinu kao u brdsko-planinskim lovištima. Zanimljivo je da srneća divljač, bez obzira na niz negativnih uticaja, nije sklona migracijama, nego je skoro uvijek vezana za prostor na kojemu obitava. Najopasniji neprijatelji srneće divljači su vuk i lisica. Vuk, zahvaljujući svojoj pokretljivosti, prateći trag svog plijena, posebno u zimskom razdoblju, u stanju je na određenim područjima učiniti goleme štete srnećoj divljači. Druge zvijeri, kao štetočine, od kojih treba istaknuti divlju mačku, kunu i lasicu, imaju mnogo manji uticaj na srneću divljač i njezinu populaciju. Kad su u pitanju pernate grabljivice, treba napomenuti da orlovi i sova ušara rado love lanad, a štete koje uzrokuju ne mogu imati većeg značenja.

Uzgojni i selektivni odstrjel

Zacrtni cilj lovnoga gospodarenja, kao i želja za što boljim trofejima, ne može se postići samo prirodnom selekcijom. Prirodnim odabirom opstaju životno najsposobnije jedinke, a one manje prilagođene, bolesne i slabe ne ostvaruju potomstvo. Selektivnim odstrjelom iz populacije izdvajamo tjelesno i trofejno slabe te nepoželjne jedinke. Taj odstrjel provodi se na temelju vanjskog izgleda jedinki, odnosno fenotipa, koji je nastao djelovanjem nasljednog faktora genotipa i faktora životne sredine. Sanitarnim odstrjelom izlučujemo iz populacije lovišta i trajne deformitete. Trajni deformiteti mogu nastati mehaničkom ozljedom, genetskom greškom (mutacijom) ili poremećajem u izmjeni tvari u organizmu. Takvo grlo odstranjuje se bez obzira na starost. Uzgojnim odstrjelom, osim reguliranja kvalitete divljači, reguliramo omjer spolova, dobne razrede te brojna stanja divljači na gospodarski kapacitet lovišta. Do samog cilja - visokokvalitetnih trofeja - dolazi se odstrjelom srndaća slabijih rogova te čuvanjem dobrih, perspektivnih jedinki. Bitno je i da se odstrjelom obuhvati i ženski dio populacije. Odstrjelom slabih ženki, ispodprosječne tjelesne razvijenosti i kondicije te lošeg podmlatka, nakon druge-treće generacije dobivamo jake ženke i kvalitetnu lanad. Pravilo je da u uzgojnom odstrjelu srna, njihovu uzgojnu vrijednost treba pratiti na temelju kvalitete njihove lanadi. Dobro razvijenu lanad i njihove majke ne smijemo odstrjeljivati. U životu srndaća je bitno stanište, a jednako je bitna prva godina života mužjaka laneta kad doživljava intenzivan rast i razvoj tijela i kostura. Ako tjelesni razvoj laneta nije uspješno okončan, takav slabije razvijeni mužjak nikad neće iskoristiti svoje potencijale za rast rogova. Takvom grlu, indikatori za odstrjel su prvi sitni rogovi u basti, očišćeni rogovi

od basta - šilaši, svega nekoliko centimetara dugi. Ispravan odstrjel jednogodišnjih grla apsolutno stvara preduvjet za uzgoj zdrave i jake populacije srneće divljači. Dvogodišnji srnjak koji ostaje u lovištu, mora minimalno imati „šila“ u razini s visinom ušiju i trebaju biti vilaši ili šesterci. Mogu imati tupe paroške, no to je znak mladosti. Ako su dvogodišnjaci šilaši, valja ih izlučiti iz lovišta. U trećoj godini rogovi su potpuno razvijeni, s podjednako raspoređenom masom, a ruže i ikra jasno su izražene. Ne treba odstrjeljivati tjelesno i trofejno snažne srndaće, nositelje dobrih svojstava. Srndać koji je zaposjeo teritorij u trećoj godini života, sve do pete godine uz pomoć mikrostanista pokazuje potencijal rasta i razvoja rogova. U redovnom odstrjelu nakon pete godine treba odstrjeljivati trofejno jake srnjake, jer se tada kvaliteta rogova najčešće smanjuje. Srne su po brojnosti najzastupljenija i najraširenija vrsta visoke divljači u Bosni i Hercegovini, posjeduju relativno veliku reprodukcijску moć. Odstrjelne kvote su im relativno visoke, a istovremeno su i trofeji finansijski vrlo pristupačni lovcu turistu. To je, dakle, gospodarski vrlo zanimljiva vrsta i sigurno zaslužuje veću pažnju uzgajivača ove plemenite divljači.

Mr. I. Jurić

Oštećeni i asimetrični rogovi

U našim lovištima ima nepravilnih trofeja, a njihov broj varira, od sezone do sezone i od lovišta do lovišta. Primjerci s deformacijama i asimetričnim rogovima su manje-više nepoznanica koja privlači lovce, ne onoliko koliko simetrično i kitnjasto rogovlje, ali nije nebitno znati osnovne uzroke koji onemogućavaju lijep raspored parožaka, odnosno uzrokuju nepravilne i abnormalne trofeje.

Srneća divljač je plahovita i nepredvidiva, a mnoga lovišta i dalje nemaju potpuni mir na pojedinim ili većim dijelovima. Zato srneća divljač u mnogim lovištima bježi progonjena čoporima pasa lualica ili poludivljih goniča i drugih lovačkih pasa. U mnogim hajkama na divlje svinje, iako većina lovaca tvrdi da njihovi psi ne jure srne, čim brakovi i ostali goniči osjete srneći trag, kreću nezadrživo, uz karakteristični lavež. U takvim situacijama, prilično plahovita divljač, a posebno muška grla mogu oštetiti rogovlje, rožište ili povrijediti rogove ako su u bastu. Takva oštećenja se manifestuju u vidu jednog normalnog roga, a drugog nepravilnog, a u zavisnosti od jačine povrede, pod samim rožištem ili parogovima, mogu se razviti deformacije koje i te kako utiču na masu trofeja, njegov rast i razvoj.

Kod grla s jednim rogom treba biti obazriv! Najčešće dolazi do loma jednog roga, ili njegovog dijela, prilikom proljećnih dvoboja za teritoriju, posebno ako je riječ o mlađim grlima. Takvo grlo treba dobro posmatrati. Ako je drugi cio rog osrednji ili loš, odstrjel ovakvog grla je opravdan. Kad je riječ o dobro razvijenom lijevom ili desnom rogu, treba oprezno osmatrati. Dešava se da grlo nosi jedan rog na sredini glave i takvo grlo se slobodno može odstrijeliti. Ali, ako je rog pravilno izrastao tamo gdje treba, na lijevoj ili desnoj strani, dobro treba osmotriti da li se nazire rožište ili polomljen rog. Ovo je vrlo težak zadatak, ali ovakva grla vrlo lako mogu imati odličan trofej naredne sezone. Ako ih ostavimo, a i naredne godine se pojave s istim, jednim rogom, obavezno ih treba vaditi iz lovišta, jer je bilo slučajeva da je drugo rožište jedva vidljiva kvržica, čiji je nastanak povezan sa lakšom povredom testisa ili nekim drugim faktorom. Moguće je i da srndać ima jedan

rog potpuno razvijen, a drugo rožište, uslijed povrede ili već spomenutih činilaca, bude zakržljalo ili specifično razvijeno.

Srndaći s „perikom“ su relativno rijetki, mada i sama „perika“ može imati nekoliko varijacija. Na njeno nastajanje utiču povrede testisa i poremećaj u lučenju hormona. Slabiji oblik perike uglavnom podrazumijeva formirane rogove, oko kojih je velika masa koja podsjeća na iskričavost. Ova grla obično očiste ili djelimično očiste rogove, pa takav trofej predstavlja izuzetan ulov svakom lovcu. Potpuna perika nastaje kad zbog nastavljanja lučenja hormona, rogovlje raste i buja, formirajući izrasline koje padaju i preko rožišta, sve do očiju grla. Zato povrede te bujne mase, koju vrlo brzo „načnu“ muhe, kasnije otežavaju grlu vitalne funkcije, pa je njegov odstrjel opravdan i treba ga obaviti odmah po uočavanju i lociranju takvog primjerka.

Neke karakteristične povrede rogova su odraz lovačke nekulture „darovitih“ pojedinaca. To su povrede i deformacije izazvane krupnom sačmom, koja zbog udaljenosti, prepreka ili lošeg snopa ne obori divljač, već tako povređeno grlo nastavlja da živi. Zato neki srndaći imaju povrede samog roga, rožišta ili lobanje, nastale sačmom krupnijom od 4 mm. Povrede koje izaziva udar krupne sačme obično nisu toliko fatalne, posebno ako je pogođen čeon dio, predio oko samog rožišta i ispod njega. Obično se na samom trofeju manifestuje da rog, na čijoj je strani zaraslo ulegnuće sačme, bude tanji ili manje razvijen, što utiče na ljepotu trofeja i njegovu konačnu ocjenu. Prilikom povreda rožišta ili roga u razvoju, koje izazove sačma, nastaju deformiteti i nepravilnosti, a trofej može biti neponovljiv i neobičan.

Manji procenat trofeja s neobičnim rogovima nastaje uslijed loše selekcije ili jednostavno u određenim lokalitetima. Takvi primerci su prisutni generacijski i u najmanju ruku imaju čudan, asimetričan trofej, a nemaju povrede rožišta, roga, lobanje ili testisa. Tokom dužih zima broj deformiteta obično je veći nego inače, a činjenica je da veoma stara grla, čiji trofeji opadaju i gube vrijednost svake godine, mogu imati neobično i lijepo rogovlje, koje zbog svoje težine ima visoku cijenu.

Ishrana srneće divljači

Srna je preživač s posebnim načinom ishrane i probave, i prehranjuje se raznolikim biljnim vrstama ili njihovim dijelovima. Ta raznolikost ne proističe samo iz potrebe za hranjivim sastojcima, nego i zbog vode koju sadrže te biljke ili njihovi dijelovi. Srneća divljač ima vrlo razvijen njuh i okus, i nepogrešivo bira one biljke ili njihove dijelove koje su joj trenutačno potrebne. Hrani se travama, zeljastim biljkama, pupovima, odrvenjelim grančicama mnogih žbunova i drveća, uzima i paprat, lišajevе, mahovine i gljive. U rodni godinama rado uzima hrastov i bukov žir i ostale šumske plodove. Drvenasti dijelovi, tvrde stanične strukture, nisu organizmu srneće divljači potrebni samo zbog kvalitetnog sastava ili vode, nego i zbog mehanizma za varenje i obogaćivanje probavnih organa potrebnom faunom, bez koje ne bi bila moguća uspješna probava. Srneća divljač se hrani probirljivo, tj. da preferira pojedine biljke u ishrani, ako joj mogućnost izbora nije ograničena sastavom vegetacije na određenom lokalitetu. Potrebe organizma srneće divljači za hranom nisu iste tokom godine. Ovisno od uzrasta i fiziološkog stanja pojedinih grla. Srndaću u fazi rasta rogova treba veća količina mineralnih tvari, osobito kalcija i fosfora, nego srndaću s izraslim rogovima. Mladim jedinkama, koje se razvijaju i rastu, također treba više kalcija i fosfora (juli – oktobar) nego odraslima. Gravidne srne i srne dojlje traže znatno više kalcija i fosfora i početkom graviditeta ta potrošnja je 2,5 puta veća nego kod jalovih srna. U trećem mjesecu dojenja, utrošak ukupnih bjelančevina je skoro tri puta veći od kalcija, a fosfora čak četiri puta, nego u srna koje u ljetnom razdoblju ne doje lanad. Stručnjaci tvrde da je za gradnju rogova prosječne snage i težine oko 250 grama potrebno dnevno 2,5 grama kalcija i isto toliko fosfora. Za gradnju vrlo jakih rogova, težine oko 500 g, dnevni utrošak se penje na 4 g kalcijeva oksida i 4 g fosforne kiseline, što se može osigurati samo izdašnom i kvalitetnom ishranom. Dnevne količine hrane i broj izlazaka na pašu uvjetovani su raspoloživim biljnim vrstama u okolini i nizom drugih činilaca koji vladaju u konkretnoj sredini. Sadržaj kalcija i fosfora i njihov međusobni odnos u biljkama koje srneća divljač koristi za hranu, mora biti zadovoljavajući. Ako usporedimo količinu i međusobni odnos

Ca (kalcija) i P (fosfora) u njima, vidimo da se one vrste koje srneća divljač najviše koristi (kupina, jela) odlikuju ne toliko velikim apsolutnim količinama Ca i P, koliko njihovim povoljnim međusobnim odnosom. Nisu isključeni ni drugi potencijalni razlozi što srneća divljač preferira pojedine vrste biljaka. Tako, naprimjer, kupina, jela i zelenika se ističu visokim postotkom vode, što osobito dolazi do izražaja u zimskom razdoblju. Tokom prikupljanja uzoraka promatrano je stanje vegetacije i brojnosti srneće divljači i nisu uočeni tragovi destrukcije vegetacije u opsegu koji bi sugerirao prezasićenost kapaciteta staništa. To je, kad se uzmu u obzir biološke karakteristike srneće divljači u pogledu teritorijalnosti, koja je izražena većim dijelom godine – praktično i nemoguće, jer mlađi i slabiji primjerci, ukoliko ne nađu slobodni teritorij, moraju emigrirati. Brojnost srneće divljači i stanje vegetacije neminovno se vezuju za problem šteta koje ta divljač nanosi podmlatku šumskog drveća, osobito četinarima (jela). Već je rečeno da je jela na drugom mjestu po zastupljenosti u zimskoj ishrani srneće divljači. Ova preferencija se objašnjava sadržajem i povoljnim odnosom Ca i P, kao i količinom vode u podmlatku jele. Iako ne postoji tačna procjena šteta koje srneća divljač čini na jelovu podmlatku, ne dobija se dojam da su štete tolike da predstavljaju značajan problem u prirodnoj obnovi jelovih sastojina. Dakle, sadržaj i odnos Ca i P su bitni za razvoj rogova kod srndaća, a u vrijeme rasta rogova srndaći imaju povećanu potrebu za ovim elementima. Ipak, nedostatak mineralnih tvari u ishrani, posebno kalcija i fosfora, nisu razlog eventualno slabe trofejne vrijednosti srneće divljači jer su u našim lovištima količina i odnos ovih tvari u biljkama koje srneća divljač koristi za ishranu zadovoljavajući. Razlog slabe trofejne vrijednosti srndaća treba tražiti u nekim drugim razlozima, ponajprije u nedostatku sunčanih prostora i nepravilnom uzgojnom odstrjelu. A kada bi se i ovi elementi poboljšali, a mir u lovištu, naročito zimi, ne bi bio adekvatan, trofejna vrijednost srndaća opet bi izostala, što dovoljno govori o važnosti mira u lovištu. Naravno, trofejna vrijednost će se povećati i zimskom prihranom kada je raznovrsnost ishrane divljači svedena na minimum

Zmije u lovištima

Lovci su u stalnom riziku da u ljetnom lovu budu žrtve ugriza zmije koje žive u prirodi gdje nalaze povoljna staništa i odgovarajuću hranu, a ove godine je ta opasnost izražena. Zmije pripadaju razredu gmazova (*Reptilia*). Nisu sve otrovne, niti su svi zmijski otrovi smrtonosni za ljude, ali treba znati da od ujeda zmija u svijetu godišnje umre oko 40.000 ljudi, a od svih evropskih zemalja najrasprostranjenije su na području bivše Jugoslavije. Od svih zmija koje kod nas žive samo je manji broj otrovan za čovjeka. To su: poskok (*Vipera ammodytes ammodytes*), riđovka (*Vipera berus berus*) i planinska riđovka-kraška ljutica (*Vipera ursinii macrops*).

Poskok živi u suhim kamenitim tlima s pukotinama, na livadama s gustim niskim grmljem-polušikarama, uz kuće i sl., a hrani se miševima, krticama, malim pticama. Riđovka živi u otvorenim šumama, planinarskim područjima, barama, ravnicama, rubovima polja, živicama, močvarnim livadama, a hrani se miševima, žabama i guštericama. Često riđovku zamjenjuju sa neotrovnom smukuljom (*Coronella austriaca*) koja je slične boje i šara. Otrovnice se najlakše raspoznaju po vijugavoj šari uzduž leđa, trokutastoj (srcolikoj) glavi koja je šira od vrata, po očnoj zjenici koja nije okrugla, već uska i uspravna, a poskok i po poznatom rošćiću na prednjem dijelu glave. Zmije, kao hladnokrvne (poikilotermne) životinje najaktivnije su i najbrže na toplini, stoga ih se često nalazi na osunčanim kamenjarima i planinskim livadama, mada se mogu naći, naročito riđovke, i na vlažnim i hladnijim mjestima. Poskoci se penju i na drveće i mogu biti u krošnji.

Zmije se uglavnom sklanjaju od ljudi, te su susreti sa njima relativno rijetki, a ugrizi još rjeđi. Događaju se onda kada se zmija osjeti napadnutom i pokuša se odbraniti, kao što je slučaj pri iznenadnom bliskom susretu pri penjanju, puzanju, ručnom prevrtanju kamenja ili sijena, ako je se nagazi pri hodu i sl. Ugriz naših zmija otrovnica može biti vrlo neugodan, bolan i praćen ozbiljnim zdravstvenim smetnjama, ali može biti i smrtonosan. Efikasnost otrova ovisi o tome da li je zmija prethodno ulovila plijen pa ispraznila vrećice s otrovom, o veličini zmije, o starosti i veličini čovjeka, o mjestu ugriza i sl. Otrov im prvenstveno služi za svladavanje plijena, ali ima i digestivnu funkciju. Kako plijen gutaju u jednom komadu, otrov im također služi kako bi razgradnja plijena počela već u ustima. Otrov je, ustvari, vodena otopina brojnih enzima, toksina i drugih proteina. Dakle, otrov je proteinskog sastava i sadrži otrovne hemolizine koji izazivaju hemolizu krvi i izazivaju krvarenja. Najopasniji su ugrizi u glavu i vrat. Znakovi ugriza otrovnice su mala dvojna ubodna ranica od zubi, jaka bol, oteklina, krvavi podljevi, nekroza na mjestu ugriza, otok regionalnih limfnih čvorova te opći znaci trovanja; glavobolja, povraćanje, proliv, stisnute zjenice, otežano disanje, ubrzan puls, nesvjestica. Šok je najopasnija posljedica ugriza. Sam ugriz ne znači da je zmija i ubrizgala otrov. Čak u 22 % dokazanih ugriza nema znakova trovanja.

Najbolja pomoć pri ugrizu je brza primjena protuotrova (antiviperinog seruma) kojeg je ovlašten primjeniti samo liječnik zbog mogućnosti pojave nepoželjnih popratnih pojava.

Prva pomoć, ukoliko je ugriz otrovnice, treba biti primijenjena odmah nakon ugriza:

- podvezati ugrizenu ekstremitet iznad mjesta ugriza gledano prema srcu, ali paziti da se ne prekine cirkulacija, već samo da se smanji limfni i venski krvotok (zbog mogućih komplikacija uslijed prejakog stezanja neki uopće ne preporučuju takav vid prve pomoći s obzirom da je neiskusnom čovjeku vrlo teško odrediti što je to dovoljno jako da zaustavi otrov, a dovoljno slabo da ne zaustavlja krvotok. Čvrsto stegnuti povezi mogu znatno pogoršati stanje ugrizenog dijela tijela i izazvati gangrenu!)

- ugrizenu osobu staviti u stanje mirovanja, ugrizeni ekstremitet imobilizirati i osobu transportirati nošenjem (ugrizeni ne smije sam hodati)

- zareživanje (križna incizija) mjesta ugriza ne preporučuje se zbog mogućih komplikacija (krvarenje, infekcija), već je dopušteno samo istisnuti krv iz mjesta ugriza

- ne isisavati otrov, ne stavljati led na mjesto ugriza

Kod osoba osjetljivih na serum razvija se reakcija brze preosjetljivosti (anafilački šok) koja može biti smrtonosna ako se njeni simptomi odmah ne ublaže. Ubrizgavanje antiseruma (protuotrova) bez liječničkog nadzora može biti opasnije od samih simptoma trovanja. Zmijski antiserum je poseban medicinski pripravak koji se daje u bolnici pod liječničkim nadzorom! Loše izvedena prva pomoć može samo pogoršati stanje ugrizene osobe. Vrlo ozbiljna trovanja su rijetka, a smrtni su slučajevi gotovo nepoznati ako se liječenje obavi u roku od 6 do 10 sati nakon ugriza. Zmiju ne treba loviti jer su rezultat lova najčešće dodatni ugrizi. Kod nas najviše ugriza ima u proljeće i ljeto kada su zmije najaktivnije. Poskok je opasan naročito koncem osmog mjeseca kada se penje na granje drvla i drveća (1 do 1,5 m visine) u potrazi za mladim pticama, odnosno plijenom, kada ga lovci mogu slučajno zahvatiti.

U preventivnom smislu najbitnije je izbjeći zmijski ugriz provedbom određenih mjera opreza u terenskim uvjetima: misliti na postojanje zmija, osobito na mjestima gdje se uobičajeno nalaze; izbjegavati hodanje bez obuće; prilikom penjanja ili provlačenja u prirodi ne hvatati rukama nasumice, ne gurati ruke u pukotine stijena i sl; obratiti pažnju na niže krošnje drveća uz koje se prolazi; pri hodu nositi štap; pregledati ležajeve u prirodi prije korištenja; izbjegavati ležanje na tlu; biti oprezan pri provedbi poljskih radova (prevrtanje sijena); biti oprezan pri branju gljiva i sl.: uopće biti oprezniji pri hodu i kretanju, gledanjem, stvaranjem buke, odnosno vibracija i sl.

Poskok

(*Vipera ammodytes ammodytes*)

Opis: Odrasli su prosječno dugi od 60 do 80 cm, mužjaci su veći od ženki i mogu narasti do 100 cm. Jedina je istočnoevropska otrovnica s rošćićem na nosu. Tijelo je relativno debelo. Mužjaci su sivkasti, ženke su smeđe, sivo-smeđe, crveno-smeđe. Rijetko su žuti, roskasti ili zelenkasti. Na leđima je tamna (crna, smeđe-crna) linija koja pravi cik-cak šaru (ne mora biti kontinuirano spojena). Samo je u rijetkim slučajevima šara blijeda ili kao crta. Trbuh je roza, sivkast, pjegast (tamno). Donja strana repa je crvena, narančasta, roza, zelena, žućkasta. Leđne ljuske imaju greben. Mogu biti različiti od jedinke do jedinke. Postoje tri podvrste u Evropi: V. a. meridionalis (jug Balkana), V. a. montadoni (istočna Rumunjska, Bugarska, evropski dio Turske), V. a. ammodytes (BiH i region) i jedna podvrsta u Aziji - V. a. transcaucasiana.

Stanište: Voli suha osunčana područja s nešto vegetacije i kamenja (suhozidovi, hrpe kamenja, livade s gustim niskim grmljem-polušikare...).

Poskok- *Vipera ammodytes ammodytes*

Ponašanje: Povremeno se penje po niskom grmlju i drveću (sunčanje, traži ptice), u kamenim zidovima traži guštere. U proljeće i jesen je aktivan danju, a ljeti je aktivniji u sumrak i noću. Relativno je spor, ali brz po potrebi, često kad ga se iznenadi ili sikće i/ili bježi ili se ukipi. Iako ga se može lagano razbjasniti, rijetko se brani ugrizom.

Prehrana: Prehranjuje se miševima, gušterima, pticama, drugim zmijama. Mladi se prehranjuju kukcima, gušterima, miševima.

Razmnožavanje: Parenje se odvija krajem aprila i u maju (20-30 dana). Ženke rađaju žive mlade (4-15(20)), 15-18(23) cm krajem avgusta ili u septembru. Od prvih minuta života u imaju otrov. Poskok star 2 godine (oko 30-40 cm) već lovi odrasle miševе.

Otrov: Evropska je najopasnija otrovnica mada su danas rijetki smrtni slučajevi. Očnjaci mogu biti i 1 cm dugi. Ugrizeno mjesto jako naotekne, jako boli. Mnogi ljudi tvrde da poskoci skaču, što nije tačno. Debeli su zbog sala, pa nemaju dovoljnu mišićnu snagu za to (ali ipak jako brzo grizu). To vjerovanje je vjerovatno nastalo jer ljudi vide poskoka na drvetu.

Riđovka

(*Vipera berus*)

Opis: Odrasli su obično dugi do 65 cm, rijetko do 80 cm (čak 90 cm), ženke su veće od mužjaka. Rep je 1/5-1/6 ukupne dužine tijela. Tijelo je deblje, ima spljoštenu „njušku“ (ravnu, nije uzdignuta, ali ponekad može biti blago uzdignuta). Većina riđovki ima jasnu cik-cak liniju na leđima koja obično bez blijede centralne linije (kao kod nekih drugih sličnih otrovnica). U rijetkim slučajevima cik-cak linija je ravnih rubova, isprekidana, blijeda ili čak je nema. Temeljna boja tijela varira: mužjaci su vrlo kontrastno obojani (naročito u proljeće), u pravilu bijelkasti ili blijedosivi s intenzivnim crnim uzorcima. Ženke su smeđkaste ili crvenkaste s tamnim uzorcima. Postoje i druge kombinacije boja (sivo-smeđa ...) i mogući su potpuno crni (melanistički) oblici (u polarnim područjima 50 % populacije može biti melanističko). Trbuh je siv, sivo-smeđ, crn, nekad s bijelim pjegama. Vrh repa je žut, narančast ili crven odozdo. Mladi su često crvenkasti.

Stanište: Susreće se na vrlo raznolikim tipovima staništa, naročito na sjeveru rasprostranjenosti. Tu se nalazi na barama, ravnicama, otvorenim šumama, rubovima polja, živicama, močvarnim livadama, čak i slanim močvarama. Na jugu se češće susreće na planinskim područjima, nizinama ...

Riđovka - *Vipera berus*

Ponašanje: Većinom je aktivna danju, naročito na sjeveru. Spljošti tijelo kad se sunča. Melanistički oblici bolje upijaju toplinu. Mogu putovati 0.5-2 km od mjesta na kojem hiberniraju i pare se do lovišta. Mužjaci mogu preći i 200 m po danu u sezoni parenja.

Prehrana: Na jelovniku su joj mali sisavci, ptice, gušteri i žabe, a bebe se hrane bebama glodavaca, malim gušterima i žabama. Kada jedna riđovka ubije plijen, druga može doći i probati ga oteći i onda se bore kao mužjaci u sezoni parenja.

Razmnožavanje: Mužjaci se bude ranije iz hibernacije i odlaze na lokacije za razmnožavanje ranije. Za vrijeme udvaranja pokušavaju otjerati suparnike glasnim siktanjem i nasrtajima, nakon čega oba suparnika mogu dignuti prednji dio tijela i uvijaju se jedan oko drugoga, pokušavajući pritisnuti protivnikovu glavu uz tlo. Obično pobijedi veći mužjak. Mužjak i ženka pritisnu svoja

tijela zajedno (predigra) prije parenja s uzdignutim repovima, a to može trajati dva sata. Mužjak često ostane sa jednom ženkom nekoliko dana i sa njom se pari nekoliko puta. Rodi 3-18 malih koji sazriju za 3-4 godine.

Može dostići starost od 10 godina.

Otrov: Snažno djeluje, ali ugrizi nisu toliko opasni kao kod talijanske ljutice (*Vipera aspis*) i poskoka. Očnjaci odrasle riđovke su dugi oko 4 mm. Kod ljudi ugriz izaziva bol, oticanje, razaranje okolnog tkiva, u kasnijim fazama može se javiti mučnina i povraćanje. Zdravim odraslim osobama ugriz nije opasan po život, ali se ipak preporučuje liječnička pomoć. Ljudske smrti su rijetke. Bosanska riđovka (V. b. bosniensis) ima jači otrov od obične riđovke (V. b. berus)

Planinska riđovka - kraška ljutica

(*Vipera ursinii macrops*)

Opis: Odrasli su obično dugi ispod 50 cm, vrlo rijetko iznad 60 cm, ženke su veće nego mužjaci. Najmanja je evropska otrovnica: mala, debela, uske glave, često ima mrki izgled. Najčešće se zamijeni sa talijanskom ljuticom (*Vipera aspis*) i riđovkom. Od talijanske ljutice se razlikuje u tome da nema „njušku“ uperenu prema gore i ljuske na glavi su uvijek velike i ima mali broj redova leđnih ljusaka. Od riđovke se razlikuje u tome što je manja, ima užu glavu sa zašiljenom „njuškom“ i nekoliko razlika u ljuskama na glavi. Leđne ljuske u presjeku izgledaju poput vala, imaju izraženiji greben i često su kratke pa se vidi tamna koža od ispod. Te odrednice daju grubu „teksturu“ kraškoj ljutici. Uzorak često nije raznolik: obično je sivkast, blijedo smeđ ili žućkast s tamnom cik-cak šarom na leđima koja je obično obrubljena crnim i može ponekad biti razlomljena u pjegе. Bokovi su obično tamni, trbuh može biti crnkast, bjelkast ili tamnosiv, čak rozkast, sa ili bez pjega. Donja strana repa je ponekad tamna ili sa žutim uzorkom. Kod ove podvrste su mogući melanistički oblici (skroz crni).

Stanište: Planinska riđovka, kraška ljutica ili planinski žutokrug, planinska je forma zmije koja sreće na visinama preko 1000 m nadmorske visine. Živi na brdima s dobrom „drenažom“, nešto vegetacije, ali češće na visokim često suhim, livadama. Moguća je prisutnost jedinki podvrste *Vipera ursinii rakosiensis* (nizinska podvrsta).

Ponašanje: Pomalo je živčana zmija, hoće gristi ako ga se uznemirava. U neuznemirenim staništima može biti relativno česta (ali to je ipak rijetka u usporedbi sa ostalim vrstama).

Planinska riđovka - *Vipera ursinii macrops*

Prehrana: Pretežito se hrani skakavcima. Plijen često guta živ, rađe nego da ga otruje ugrizom, ali i to se dešava.

Razmnožavanje: Leže 2-5 malih. Bebe su 12-15 cm duge.

Otrov: Slabiji je od svih ostalih evropskih otrovnica. To je zajedno s blagim i mirnim temperamentom čini najmanje opasnom evropskom ljuticom, ali zbog moguće zamjene sa opasnijim riđovkama (V. berus berus i V. b. bosniensis) ipak treba postupati prema njima s oprezom. Kod ljudi izaziva lokalnu bol i oticanje. U osjetljivih osoba može se javiti mučnina i povraćanje, ali oporavak je obično brz. Nisu zabilježeni smrtni slučajevi.

Lovačka

Na srndaće neće pa neće

Među nama Kurtić Ismet ima,
Al' ova rima za sve lovce štima.
Mlad lovac, izgleda k'o paša,
Al' srnjaka na po njive maša.
Žuri mu se maler da ubije
Pa on ode na Crvenu zemlju
Gdje se kapitalac krije.

Ispred njega na dvaest metara
Srnjak iz strnjika posmatra.
Srce mu se na četvero para,
a rogati ga gleda, je li ovo lovac
Kad pušku drži k'o da je kolac!?

Ide Ismet, primiće se bliže,
Na srnjaka ljutu pušku diže.
Puče puška, niz Dubnicu jeknu,
A srnjak od strahote dreknu.

Ruka drhti, puška se klamata,
Pogodi ga u povrh vrata.
Haman na srnjake nema nafake,
Tek napuni punu šaku dlake.

Avdo Salihović

Seidova grupa

Mili Bože čuda golemoga
Kad uzjaše čorav sakatoga,
Al' u svemu to je grupa prava,
Od njih nikad ne zaboli glava.

Seid hudi postrojio ljude,
Stoje, bulje i teško se bude.
Govori im al' oni ne hajju,
Samo im je navika da staju.

Salih, Hasib, Hamza i Džale
Idu u lov i vazda se šale.
Mlađo i Hariz zase su priča,
Njihovo je da nabave pića.

Osman i Hazim ponekad dođu,
A kako dođu taman tako i prođu.
Osman raport uvijek prima
I kad je ljeto i kad je zima.

Iz prikrajka sve to gleda Ado,
Uči školu da ne bude bedak,
Džaleto je to podmladak,
Biće lovac vrlo rado.

Bili i ostali sve su to lovci pravi
Priroda i lov prvo im je u glavi
Makar svi skupa imali 47 zuba.
Da je nama više vako dobrih ljudi,
A i ti lovčice uvijek takav budi.

Damir H. Mehmedović

Berićetno nek je ljeto

Procvjetala davno ljubičica,
Male laste vratile se s juga,
U krošnjama cvrkut ptica,
Iza nas je teška zima duga.
Mirišu i plavi jorgovani,
Leptiri se uželjeli cvijeća,
Oživjeli opet šadrvani,
Ništa ljepše od drveća
Kad se zelenim lišćem okiti,
I u toj ljepoti loviti
Od Tečaka pa do Ozren gore.
Imal većeg meraka nego biti
U planini u osvit zore,
Pored lovačke čeke
Ili male bistre rijeke.
Najbolji smo svakog ljeta
Jer jedini smo lovci svijeta
Kome nije do puške
Ako nema jarana ispod kruške
Ili nema duše muške
Za čari ove slike bosanske.

Kemal Smajlović

Novosti u „Srndaću“

Predsjednik nam Društva Jukan Džemo došo,
Taman fino jer je svašta prošo,
Lica nam vedrio dok je na Skupštini govorio.
Dopredsjednik će nam Hasan biti
Pa i tu radost ne želimo skriti,
Pošten čojk, pedagog bio,
Djecu nam svašta naučio.
A sekretar Tajib, naša desna ruka,
Bez njega bi bilo oko svega muka.
Zna to lovočvar Ramo dok nas davi
A sa lovovođom Izom po svuda lovi.
Ramo tako sve sekcije prođe,
A sa njime i lovačka etika dođe.
Sve zasluge za Ramu treba Ketu dati,
Svi poštteni lovci to moraju znati.

Hamdija Musić zv. Šinkloc

Poluautomatske SAČMARICE Excell Auto

Originalna kompanija H&R, osnovana davne 1871. godine, poslovala je do 1986. godine kada je zatvorena. Nova kompanija H&R 1871, osnovana 1991. godine, počela je proizvodnju revolvera, pušaka i sačmarica prema dizajnu stare H&R kompanije. H&R 1871 je kupljena 2000. godine, od strane kompanije Marlin Firearms i orjentisana je na tržišta van SAD.

Pod nazivom Excell Auto krije se čitava linija poluautomatskih sačmarica kalibra 12/76 koje se proizvode u Turskoj po specifikacijama i standardima kvalitete kompanije H&R 1871 (Harrington & Richardson's). Excell Auto preuzima leadersku poziciju u promjeni izraza „Turska sačmarica“ koji su lovci i sportisti širom svijeta koristili kada su opisivali puške lošeg kvaliteta i slabije pouzdanosti. Sada poluautomatska sačmarica Excell Auto (pojedini je imenuju i sa Auto 5), koja dolazi iz Turske, pored lijepe izrade, uz nisku cijenu pruža i integralnu pouzdanost sistema.

Nova puška Excell Auto je konstruisana prema klasičnom poluautomatskom modelu Franchi iz 1950.-tih godina, a proizvodi se u fabrici Sarsilmaz na SAAMI specijalnim CAD-CAM mašinama, korištenjem CNC tehnologije uz specifikacije i po standardima kvalitete H&R 1871. Sačmarice Excell Auto funkcionišu na principu pozajmice gasova. Kroz otvore na donjem dijelu cijevi, odvode se gasovi nastali sagorijevanjem baruta u gasni cilindar. U cilindru djeluju na klip i preko sistema poluga i klina, ostvaruje se veza sa zatvaračem. Svi modeli imaju magacin kapaciteta pet metaka plus jedan u cijevi. Izgled svih modela i završna obrada je odlična. Sretnici koji su imali priliku da pucaju iz Excell Auto navode da je idealno balansirana i stabilna pri pucanju. Pri korištenju jačeg magnum punjenja gasni cilindar se može okrenuti da bi se smanjio povratni udar. Excell Auto se isporučuje u kompletu s dosta dodatne opreme koja

uključuje bravu za okidač s ključem, četiri izmjenjiva čoka i ključem za čokove. Seriju Excell Auto čini pet modela i to Synthetic, Walnut, Waterfowl, Turkey i Combo.

Excell Auto Synthetic

Model Excell Auto Synthetic se isporučuje u crnom mat finišu. Ima crni sintetički pištoljski čekiran rukohvat i ventilirani štitnik. Rebrasta 710 mm duga cijev ima 4 šarafa kompatibilna za 4 vrste izmjenljivih čokova (IC, M, IM, F). Težina sačmarice je 3,2 kg, dok je ukupna dužina 1232 mm.

Excell Auto Walnut

Ovaj model ima sve karakteristike prethodno opisanog modela osim što se umjesto plastičnog kundaka isporučuje s kvalitetnim orahovim kundakom.

Excell Auto Waterfowl

Karakteristika ovog modela je da se proizvodi kompletno u kamuflažnom finišu močvarnog terena, a to je čini idealnom puškom za lov na patke i guske.

Excell Auto Turkey

Za razliku od ostalih modela, Excell Auto Turkey ima kraću cijev, 560 mm dugu sa fiber optičkim prednjim i zadnjim nišanom. Kraća cijev utiče i na smanjenje težine pa iznosi 3,06 kg. Proizvodi se kompletno u kamuflažnom finišu šumskog terena.

Excell Auto Combo

Combo je identičan modelu Synthetic s tom razlikom da se mogu kombinovati dvije vrste cijevi. Promjenom cijevi poluautomatska sačmarica se pretvara u poluautomatski karabin sa fiber optičkim prednjim i zadnjim nišanom. Dužina cijevi karabinske verzije iznosi 610 mm.

Excell Auto, uz širok izbor modela, kvalitetnu izradu i uz nisku cijenu, sigurno će se zadržati još dugo godina na tržištu.

Ljepota planine

Obećao sam društvu da ništa ne brinu
Kada sutra pođemo na planinu,
Da stićemo u komadu na zbornu mjesto
Gdje se vazda družimo često.

Dok Sunce izlazi da zadivi pogled
Iz ranca vadim stari dvogled.
Gledam s planine-čudne li sreće,
Od nje je samo plavo nebo veće.

Spustim oči do starog lovca Hame,
Vidim da mu uspomene otvaraju rane.
Kad ugleda srnu svega se prisjeti.
Kaže volio bi da leti,
Da još jednom vidi staze i proplanke
Gdje je mladan lovio i der'o opanke.

Odmori se Hamo, duši mira nađi,
Sada stazama žure lovci mlađi.

Ibrahim Delić

Počela SEZONA GLJIVA

Mi lovci, kao zaštitnici divljači i prirode, obično smo i gljivari, odnosno dobri poznavaoči omiljenih jestivih gljiva koje se u prirodi mogu naći od početka juna do kraja jeseni. Mikologija, kao nauka o gljivama, poznaje preko 6.500 vrsta gljiva, dok je naš prosječan gljivar obično upućen na pet do deset vrsta jestivih gljiva što je donekle i dobro jer u velikoj mjeri ta svedenost na omiljene gljive onemogućava rizik branja otrovnih vrsta. Upravo zbog

toga ovaj tekst je u svrhi kratkog pregleda tih nekoliko delikatesnih vrsta gljiva koje možemo naći u slobodnoj prirodi u ovo vrijeme godine. Prije toga tek nekoliko osnovnih uputa o načinu branja, čuvanju i konzumiranju gljiva. Gljivu koja se bere uzeti za dršku, uvrnuti i izvući iz micelija da bi se micelij sačuvala jer služi za razmnožavanje (tome služe i spore ispod klobuka). To mjesto pokriti travom ili lišćem. Ubrane gljive redati u korpe od vrbe ili lika, a nikako u najlonske vrećice. Ako je šešir (klobuk) gljive gnjecav ne treba je brati. Ubrane gljive pripremati, odnosno jesti dok su svježije. Ostavljanje za kasniju upotrebu nije preporučeno zbog gubljenja jestivog ukusa i ljekovitog svojstva, osim ako se suše i zaleđuju.

Lisičarka (*Cantharellus cibarius*) je jedna od najkvalitetnijih gljiva. Naseljava crnogorične šume od kraja proljeća pa sve do jeseni, a njena podvrsta (nešto svjetlije nijanse i malo većih dimenzija) naseljava listopadne šume, raste u skupinama. Karakteristične je žute boje (klobuk nešto tamniji od stručka i listića), listići silaze niz stručak, klobuk obično ne veći od 5-6 cm, miris ugodan i podsjeća na voće. Eventualna zamjena je moguća s otrovnom Zavodnicom (*Omphalotus olearius*) koja se bitno razlikuje od Lisičarke po tome što raste na panjevima listopadnog drveća i ima živo narandžast klobuk. Moguća je i zamjena sa pojedinim jestivim varijacijama

ma Lisičarke, prije svega Ametistnom lisičicom (*Cantharellus amethysteus*).

Sunčanica (*Macrolepiota procera*) je prekrasna gljiva koju nalazimo na sunčanim proplancima svijetlih listopadnih i mješovitih šuma te na travnjacima uz rubove šuma. Klobuk (velik oko 30 cm) je u početku okruglast, kasnije se otvara i u sredini je lako vidljivo tamno smeđe ispupčenje. Cijeli klobuk je prekriven tamno smeđim ljuskama a sam klobuk je bijel do sivo-smeđ. Stručak, koji je visok oko 30 cm (ne jede se) vitak

je, šupalj i smeđ, na njemu se nalazi bijeli prsten koji je pomičan. Miris gljive je ugodan i podsjeća na lješnjake. Zamjena sa drugim gljivama je teško moguća jer je Sunčanica vrlo poznata i karakterističnog oblika i veličine.

Vrganj ljetni (*Boletus edulis*), ili kralj gljiva, kod nas je najpopularnija gljiva, vrlo cijenjena jer je ukusna i ljekovita. Izvrnog je mirisa i intenzivnog okusa. Klobuk, ovisno o terenu na kojem raste, može biti svih nijansi smeđkaste boje, stručak je za nijansu ili dvije svjetliji od klobuka. Raste u bjelogoričnim i crnogoričnim šumama, livadama ... Postoji više podvrsta vrganja: Borov, Hrastov, Crni vrganj ... Neiskusni sakupljači gljiva mogu Vrganj samo zamjeniti s otrovnom Ludarom (*Boletus satanas*). Kod Ljetnog vrganja stručak je uvijek krem ili smečkast a kod Ludare je stručak crven. Kod Ljetnog vrganja klobuk je tamniji od stručka, a kod Ludare obrnuto. Kod ljetnog vrganja donja strana klobuka je ili krem ili zelena ali nikada crvena kao kod Ludare.

Blagva (*Amanita caesarea*), ili kneginja među gljivama, vrhunskog je kvaliteta, može se pronaći u ljeto i jesen, naseļjava listopadne šume, a posebno voli rubove šuma s niskim rastinjem. Klobuk Blagve je prilično velik, nema ostataka ovoja, narandžastocrvene boje, poput paradajza u mladosti, a kasnije se otvara, rubovi ponekad malo narebrani, listići prilično gusti, žute boje, stručak žut s vjenčićem u gornjem dijelu, na kraju završava okružen bijelim ovojem. Mogućnost zamjene s otrovnim vrstama (mada minimalna) prijeto od Muhare (*Amanita muscaria*). Medutim, vodilja treba da budu žučkasti listići ispod klobuka kod Blagve za razliku od bijelih kod Muhare.

IN MEMORIAM

Šljivić (Sulejman) Enver
(1941. - 2012.)

Smrću našeg dragog Envera izgubili smo posebnog čovjeka i istinskog zaljubljenika u lov, lovačka društva i lovno streljaštvo. Nemjerljiv je njegov doprinos lovstvu, lovačkoj etici, a kao predsjednik Komisije za streljaštvo unaprijedio je ovu granu lovstva do one mjere da je postala veoma popularna kod mladih lovaca među kojima je bio naročito poštovan i uticajan. Sve lovačke dužnosti je obavljao časno i pošteno, s mnogo ljubavi i krajnje odgovorno. Zbog svojih zasluga je proglašen počasnim članom, a odlikovan je bronзанom, srebrenom i zlatnom značkom. Član je LD „Tuzla“ još od 1963. godine. Zahvalni smo mu za sve nezaboravne i lijepe trenutke provedene sa njim. Neka mu je vječni rahmet!

LD „Tuzla“

Beganović (Mehmed) Sead
(1950. - 2011.)

U junu se navršilo šesnaest mjeseci od kako je, iznenada i rano, iz naših lovačkih redova otišao Sead Beganović, uzoran, pravedan i realan borac za uzgoj i zaštitu divljači. Kao nekadašnji predsjednik, dugogodišnji član Predsjedništva i Skupštine LD „Zeļemboj“, dao je nemjerljiv doprinos razvoju lovstva. Društvo, a posebno članovi Sekcije „Grad“ zauvijek će se sjećati kolege koji je u lovcu vidio samo čovjeka, a ne naciju ili njegov položaj u društvu. Neka mu je slava i hvala dok počiva u miru.

LD „Zeļemboj“ Banovići

Imamović (Nurif) Alija
(1950. - 2012.)

Iznenadna smrt našeg je Aliju iz Lipovica zatekla u Njemačkoj. U Društvu je bio cijenjen i poštovan, vrijedan i aktivan organizator i učesnik mnogih akcija. Član je LD „Spreča“ od 1982. godine, a za svoje zasluge u razvoju lovstva dobitnik je zahvalnice, diplome i bronzane značke. Alija će ostati u trajnoj i dragoj uspomeni svih nas, a posebno lovaca iz Sekcije „Rainci“. Neka mu dragi Allah podari Dženet.

LD „Spreča“ Kalesija

Sarajlić (Hasan) Beriz
(1944. - 2011.)

U junu se navršilo osam mjeseci od kako je na ahiret preselio naš voljeni kolega Beriz Sarajlić, uzorni lovac Sekcije „Vražići“. Berizova diploma počasnog člana svojevrsno je podsjećanje njegovom sinu kakav primjerman lovac i on treba da bude. Bačo, kako smo ga od milja zvali, ostat će nam u trajnom i dragom sjećanju.

LD „Zeļemboj“ Banovići

Delić Hasan
(1967. - 2011.)

U junu se navršilo šesnaest mjeseci od prerane smrti našeg Hasančine kako smo ga zvali od milja. Svi koji su ga poznavali poštovali su ga i voljeli zbog njegove dobrote, srdačnosti, poštenja i darežljivosti. Kao humanista se istakao u akcijama izgradnje škola, džamija, ambulante, lovačkih objekata. Bio je uspješan i kao vijećnik Općine Sapna, poslanik Skupštine TK i kao privatni poduzetnik i vlasnik firme „Građa-promet Delić“. Član je LD „Husić Mustafa Čektalo“ od 2006. godine, ali je i za to relativno kratko vrijeme dao značajan doprinos u unapređivanju lovstva. Svojim je znanjem i susretljivošću uvijek bio pri ruci svakom članu. Nedostajat će nam njegovo prijateljstvo i vedrina kojom je oplemenjivao naša društva. Zahvalni smo mu za sve nezaboravne i lijepe trenutke provedene sa njim. Neka mu je vječni rahmet!

LD „Husić Mustafa Čektalo“ Sapna

Lačić Zajim
(1936. - 2012.)

Iz redova LD „Zeļemboj“, nakon kraće bolesti, otišao je stari lovac, dugogodišnji član Predsjedništva i počasni član Društva, Zajim Lačić. Prijatelji i lovci, naročito kolege iz Sekcije „Podgorje-Čubrić“, neće zaboraviti Zajimovo iskreno drugarstvo, njegovu disciplinu, ljubav prema lovačkim psima i lovu na divlje zečeve. Neka mu je vječna slava i hvala.

LD „Zeļemboj“ Banovići

OVDJE MOŽE BITI VAŠA REKLAMA

Obavještavaju se radne organizacije – pravna i fizička lica da ovu stranu LOVCA mogu iskoristiti kao reklamni prostor po mjeri sopstvene i autentične klase i interesa koji će omogućiti adekvatan uvid u ponudu, mogućnosti, uspješnost i djelokrug rada, na način da propagandno pojavljivanje afirmira kvalitet dostojan renomea, imena i sadržaja. Za pojedivosti se možete informirati kod sekretara Saveza lovačkih društava TK, na broj telefona 035 277 525.

DUSTER

4x2 i 4x4

TERENAC ZA LOVCE A I ONE KOJI TO NISU!

ZA SVE USLOVE I TERENE, SA RENAULT
MOTORIMA I NISSAN POGONOM, UZ
GARANCIJU OD 5 GODINA ILI 100.000 km!

BENZINCI 105 ks OD 17.250 - 26.500 KM
DIZELI 90 i 110 ks OD 23.200 - 29.700 KM

GRABOVIČKIĆ

TUZLA

ŠIČKI BROD BB TUZLA - 035 321 103 - prodaja@grabovickic.ba